

Geriausias darbo žmonių laikraštis
"LAISVĖ"
Eina du sykų savaitę: Uteninė ir Pė-
nydij. Leidžia Lietuvių Kooperatyv-
vskių Spaudos Bendrovė.

PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje 2.00
Kanadoje ir užsienyje 1.50

PUSI METŲ:
Amerikoje 1.00
Kanadoje ir užsienyje 0.75

Apgarsinimų kainos ant užklaus
"LAISVĖ"
183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.



The Lithuanian semi-weekly
"LAISVĖ"
Published by
The Lithuanian Co-operative Pub. Society
(Inc.), every Tuesday and Friday
at Brooklyn, N. Y.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.00
To Foreign Countries \$2.50

Advertising rates on application.
All communications should be addressed to
"LAISVĖ" Brooklyn, N. Y.
183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

No. 18

Telephone 5231 Greenpoint.

BROOKLYN, N. Y., 3 Kovo (March), 1916 m.

Telephone 5231 Greenpoint.

VI Metas

"Entered as second class matter March 11, 1914, at Post Office at the Brooklyn, New York, under the Act of March 3, 1879".

Iš Lietuvos.

Kaune. — "Vorwärts" ži-
niomis, Kaune esąs leidžia-
mas vokiečių kalba laikraš-
tis, vardu "Kownoer Zei-
tung". Viename savo įžan-
giame straipsnyje tasai
Kauno vokiečių laikraštis
rašas, kad skelbsias vokie-
čių kultūros ir dvasios dės-
nius. Kaune vyriausybė į-
steigusi prieglaudų kareivi-
ams ir geležinkelio tar-
nautojams ir vokiečių teat-
rą. Ten esąs atidarytas
"Ostbank fur Handel und
Gewerbe" skyrius. Kauno
gatvės vokiečiai šiaip pava-
ding: Mikalojaus prospektą
— Kaiser - Wilhelmstrasse,
kitas Wienez - Platz, Deuts-
cher - Ring ir tt.

Gardine. — Vienos "Kur.
P." rašo, kad Gardino prie-
miesčiuose ir apilinkėse
namai sugriauti esą, bet
miesto vidurys nelabai pa-
gadintas. Iš 75,000 gyven-
tojų belikę tiksliai 30,000
žmonių.

("Liet. Balsas").

ŠVEDŲ VEIKIMAS.

Švedų Komitetas Lietuvai
šelpiti, nelaukdamas atsa-
kant į savo prašymą, įduotą
vokiečių vyriausybei leisti
susirašinėti su pasilikusiais
Lietuvoje, pasiuntęs vieną
savo narių d-rą Seudebergą
į vokiečių pasiuntinį Stock-
holme pasikalbėti su juo tuo
reikalu. Pasiuntinis maloni-
ai priėmęs komiteto dele-
gatą, pritaręs reikalui ir pa-
sižadėjęs iš savo pusės už-
tarti jį Berlyne. Bet ka-
dangi tat gali dar užsistėti,
pasiuntinis kol kas jau lei-
dęs — siųsti per jį į Lietuvą
trumpus laiškelius paklau-
simus. Juose negalima nie-
ko daugiau rašyti, kaip tik
paklausti apie pasilikusiųjų
sveikatą, ar visi tebėra gy-
vi, ar nėra ko reikalingi.
Daugiau nieko. Tokie lai-
skeliai leista siųsti į Lietuvą
ir per ispanų pasiuntinį.

Tuo laimėjimu dar nevisa
pabaigta. Švedų-Lietuvių
Komitetas tebelaukia atsa-
kymo į savo prašymą, kad
būtų leista siuntinėti ir pla-
tesni laiškeliai į Lietuvą, su
smulkesniais aprašymais.
Esą vilties ir daug vilties,
kad toks leidimas busias gal
jau netrukus gautas.

Kol kas jau galima pasi-
naudoti gautuoju leidimu.
Trumpi laiškeliai su tokiais
trumpais paklausimais rei-
kia siųsti Centr. Lietuvių
Komitetui, įdėjus į vidų 3
pašto markes po 10 kap.
Laiške turi būti parašytas
to žmogaus adresas, kuriam
siunčiamas laiškas; ir to,
kas jį siunčia.

Netrukus jau bus išsiųs-
ta pirmą tokių laiškų parti-
ja.

Be laiškų, galima jau
siųsti ir pinigai. Jie reikia
siųsti Centr. Lietuvių Kom-
iteto įgaliotiniui Stockholme
Jonui Aukštutiniui (Suėde,
Stockholm, Komite Russe.
J. Auksthol). Jis pasiųs
toliau, kam reikia nurody-
tu adresu.

("L. B.")

Maištas Varšavoje

Petrogradas. — Atėjo žinių,
kad Varšavoje vokiečių val-
džia padarė daug kratų
ir areštų. Areštuota apie
50 žymių lenkų. Penki len-
kai karės lauko teismu nu-
tarta nužudyti. Kiti gavo
mažesnes ar didesnes kal-
tėse bausmes.

Kokių tikslu kilo Varša-
voje riaušės nėra tikrų ži-
nių, tačiau manoma, kad
riaušės kilo dėl maisto sto-
kos.

LIAUDIES UNIVERSI- TETAS.

Austrijos vyriausybės Chol-
me atidarytas liaudies uni-
versitetas. Jame yra įsteig-
tas knygynas ir skaitykla.
Dabar Cholmo universitete
skaitomos lenkų kalbos, li-
teratūros, istorijos, geogra-
fijos, gamtos mokslo ir hi-
gijos lekcijos.

Autonomija. — Iš Švedų,
kaip rašo lenkų laikraštis
"N. Kurjer Litewski", gau-
ta žinių, kad austrijų ir vo-
kiečių vyriausybės žada
duoti lenkams laikiną auto-
nomiją, kurios vice-karalium
paskirs vieną Gabs-
burgų giminės geroją.

Si autonomija esanti duo-
dama lenkams ta sąlyga, kad
austriai galėtų padidinti sa-
vo kariūmenę lenkų jaunuo-
mene.

Lodzys. — Lodzjuje išėjo
lenkų laikraštis "Godzina
Polska".

To laikraščio redaktorium
yra Poznaniaus veikėjas A-
domas Napieralskis. "N.
Kurjer Litewski" apie jį ra-
šo, kad jis esąs iš tarpo tų
Prūsų lenkų, kurie stengia-
si įtikinti mūsų (lenkų) vi-
suomenę, jog lenkai bus iš-
gelbėti laimėjus karę vokie-
čiams".

NEPRIGULMINGA LENKIJĄ?

Austro Vengrijos ir Ger-
manijos įgaliotiniai veda ta-
rybas apie įsteigimą nepri-
gulmingos Lenkijos karalys-
tės. Tarybos galėsiančios
pasibaigti trumpu laiku,
bent neilgiau, kaip už mėne-
sio laiko.

Kad kaip tai Lenkija dar
ir gaus nepriugulmybę.

Vokiečių valdiškas laik-
raštis "Šiaurės Vokietijos
visuotinis laikraštis" juo-
kiasi iš Rusijos užsieninių
dalykų ministerio Sazonovo
rūpinimosi lenkų klausimu.
Lenkija jau daugiau nepri-
guli Rusijai — atkerta vokie-
čių oficiozas.

KĄ SAKO VENGRIJOS PREMJERAS?

Budapeštas. — Vengrijos
pirmasis ministris grafas
Tisza pasakė, kad jeigu Su-
vienyotos Valstijos prisidėtų
prie karės, tai būtų didžiau-
sias prasižengimas prieš
žmoniškumą. Taip išsitarė
grafas Tisza Associated
Press korespondentui.

IR BELGIJOJ VAGIAI.

Belgijos karės prokuro-
ras užvedė bylas prieš tūlus
žymius belgus, kurie pris-
vogę, pristatydami kariume-
nei įvairių materialų.
Mat, ir ten vagia.

Turkai apleidžia Trebizondą.

Petrogradas. — Kadangi
rusai traukiasi prie Trebi-
zondo iš dviejų pusių, tai
turkai skubiai jį apleidžia.
Iš Tifliso telegramos prane-
ša, kad rusų kariūmenės
viena dalis eina prie Trebi-
zondo pakraščiu Juodųjų
jūrų, o kita nuo Erzerumo
ir randasi jau 50 mylių at-
stume nuo Trebizondo.

Trebizondas randasi ant
120 mylių atstumo nuo Er-
zerumo ir yra centras pre-
kybos ir pramonės visoj
Armėnijoje. Trebizondas
nėra labai apginkluotas ir
turi 10,000 gyventojų.

RUSŲ MINNESIAI ANT JUODŲJŲ JŪRŲ.

Petrogradas, 29 d. vasa-
rio. — Oficialiai pranešimai
skelbia, kad rusų minnesiai
bombardavo iš Juodųjų jū-
rų Turkijos pakraščius,
paskandino keturis turkų
auklinius laivus ir daug
padarė nuostolių. Turkai
ne vien apleidžia Trebizon-
dą, bet ir kitus pajūrinius
miestus.

MILIONAI NAUJAI RE- VOLUCIJAI MEXIKOJE.

El Paso. — Buvusiojo Me-
xikos prezidento Diazo ša-
lininkai, didžiausi atžagarei-
viai, dar vis tikisi sukelti
Meksikoje revoliuciją. Jiems
uoliai padeda katalikų dvas-
išinkai. Diazų familijos a-
gentai turi suvienyose
Valstijose fondą iš \$10,000-
000. Vyriausia suoklabinin-
gų kvatiera randasi El Pa-
so.

Diazų šalininkai sako, kad
pietų Amerikoje jie turi ma-
žų mažiausia 20,000 gink-
lauto šalininkų.

Generolas Carranza pa-
siųs savo kariūvius prieš
Diaza taip greitai, kaip tik
apsidirbs su bandito Villos
šalininkais.

GRAIKIJŲ MOTERIS IR KŪDIKIAI BADAUJA.

Athenai. — Būriai išalku-
sių moterų, sykiu su savo
kūdikiais, apsupo Graikijos
parlamentą ir reikalavo, kad
parlamentas atstovai joms
pagelbėtų. Jos nurodė, kad
jū vyrai seniai pamitę į ka-
riūmenę, o valdžia joms ne-
išduoda prigulinių pagel-
bos. Kelias atstovų pasak-
ė išalkusioms moterims
prakalbas ir prižadėjo pa-
gelbėti.

CARAS FERDINANDAS AUSTRIJOJ.

Amsterdam, N. Y. — Te-
legrama iš Vienenos praneša,
kad Bulgarijos caras Ferdi-
nandas atvyko Austrijos
sostinėn. Jį pasitiko
Franciskaus Juozapo ir ge-
neralio štabo atstovai.

Bus tariamasi apie bend-
rą veikimą prieš tarkininkus
Balkanuose.

Šveduose. — Švedų akti-
vistų "Nya Sverige" laik-
raščio leidejas, daktaras Mo-
linas, tebekursto švedus ka-
riauti su rusais, kad suo-
mius atimti. Tatai įeina jau-
našvedžių partijos progra-
mon.

VOKIEČIAI APSUPA VERDUNĄ.

SKERDYKLA TIES VER- DUN TEBSITĖSIA.

Baisioji žmonių skerdyk-
la ties didžiausia Francijos
tvirtove Verdun vis dar te-
besitėsia. Vokiečiai nori
apsiauti Verduną. Ligišiol
bent išdalyti, jiems vyksta.
Į pietų rytus nuo Verduno
kaizerio kariūviai paėmė
penkis miestelius: Dieppe,
Aboucourt, Blance, Man-
haelles ir Camplon. Vokie-
čiai pajėgę pirmyn per
frontą 12 mylių ilgumo. Tai
didžiausias laimėjimas, kokį
nu karės pradžios turėjo
Vokietijos krompraco armi-
ja.

Iš šiaurės nuo Verduno
vokiečiai laiko savo rankose
Champanville, ir šiaurės
rytus jie laiko Douaumont
fortą, kuris faktiškai visai
išgriautas; iš pietų pusės jie
laiko savo rankose Cham-
pan. Tokiu būdu Verdun
veik iš trijų pusių apsiustas.
Vokiečiai nori atkirsti
susiėsimą tarpe Verduno ir
Paryžiaus. Ligišiol betgi
jiems tai nepasisekė.

Didžiausios vokiečių ka-
nuolės nuo Pepper kalno jau
pasiekia penkis Verduno
fortus. Ligišiol ties Verdun-
nu vokiečiai suėmė nelais-
vėn 17,000 kariūvį.

Woewre apygardoje vo-
kiečiai rengiasi pradėti
generalį antpuolį visame
vakarų fronte. Lotaringijoje
jie smarkiau atakuoja fran-
cūzus. Champagne provin-
cijoje vokiečių artilerija pra-
deda labai smarkauti.

Vokiečiai rengiasi pradėti
generalį antpuolį visame
vakarų fronte. Lotaringijoje
jie smarkiau atakuoja fran-
cūzus. Champagne provin-
cijoje vokiečių artilerija pra-
deda labai smarkauti.

KĄ SAKO FRANCŪZAI?

Francijos karės ofiso pra-
nešimai sako, kad vokiečių
antpuolio spēka pradeda
menkėti, kad patys mūsų
baisumas praėjęs ir Verdun-
no tvirtovė vistik negresia
pavojus. Francūzų artil-
erija veikia labai pasekmin-
gai.

Francūzai labiausia pa-
liečia tą faktą, kad daugy-
bė vokiečių žuvo. Jie ro-
kuoja, kad žuvusių ir sužeis-
tųjų skaičius siekia dau-
giau, kaip 100,000 žmonių.

Francūzai atmušė visas
vokiečių atakas ties Frezne.
Francūzai betgi prisibijo,
kad vokiečiai neapsiaustų
Verduno. Tuomet situacija
būtų labai bloga.

Lotaringijoje vokiečiai
buvo užėmę dalį tranšėjų,
bet tuojaus tapo atstumti
atgal.

AUSTRŲ "SKODOS".

Austrų didžiosios kanuo-
lės "skodos" taip pat atga-
bentos ties Verdunu ir grę-
sia sunaikinti Verduno ci-
tadelę. Tos kanuolės yra
nepaprastai geros. Savo
gerumu jos prilygsta sun-
kiomsioms vokiečių kanuo-
lėms.

LAVONUS NEŠA Į JURĄ.

Meuso upe, kur dabar ei-
na mūsų ties Verdunu,
plaukia daugybė lavonų
šiaurinę jūrą.
Dinanto miestiečiai, Bel-

gijoj, matė, kaip vilnys nešė
lavonus.

Tai, ką daro darbininkų
kvailumas, kad jie vieni ki-
tus skerdyja.

Pačiam karės lauke krū-
vos lavonų sutrukdė upelių
tekėjimą.

Kadangi bombardavimas
tesiasi be pertraukos, tai ne-
penkis miesteliai: Dieppe,
Aboucourt, Blance, Man-
haelles ir Camplon. Vokie-
čiai pajėgę pirmyn per
frontą 12 mylių ilgumo. Tai
didžiausias laimėjimas, kokį
nu karės pradžios turėjo
Vokietijos krompraco armi-
ja.

Londono ir Paryžiaus ka-
rės ekspertai sako, kad kai-
zeris vienu ypu norėjo su-
mušti francūzus ir tuojaus
užbaigti karę.

BADAS JUODKALNIJOJ.

Rymas. — Iš Antivari pra-
neša, kad visoj Juodkalnijoje
prasidėjo bado riaušės.
Antivari minia padegę pyli
Juodkalnijos karalaidžio Da-
rilo.

Salyje nėra maisto.

KĄ JAPONAI DARO ANT FORMOZOS.

Japonija taip pat prisi-
skaito save prie tų valsty-
bių, kurios gina "teises" ma-
žųjų tautų. Pažiūrėkime
betgi, kaip Japonija gaspa-
dorauja ant Formoza sa-
los.

Sausio mėnesį japonų žan-
darai susekė formoziečių
vokalį prieš japonų val-
džią. Su Formozos tauti-
ninkais - revoliucionieriais
japonai elgiasi labai žia-
riai.

Tainuno provincijoje vy-
riausias japonų teismas nu-
teisė mirtin 61 revoliucio-
nierių. Kiek vėliau tasai
pats teismas nusprendė nu-
žudyti 156 formoziečius.
Tai, mat, kaip nežmoniš-
kai elgiasi Japonija su pri-
slėgtais formoziečiais.

1,000 ŽMONIŲ NU- SKENDO.

Vokiečių submarina nu-
siuntė jūros dugnan francū-
zų pagelbinį kreiserį "La
Provence", plaukusį per Vi-
duržio jūrą. Francijos
laivyno ministeris praneša,
kad žmonių žuvo tarpe 900
ir 1,000.

Išgelbėti pavyko tik 693
ypatas, kurie atgabenta
ant Maltos.

Seniau "La Provence" bu-
vo vienas iš didžiausių pa-
gažierinių laivų, plaukioju-
sių tarpe New Yorko ir
Havro. Tai buvo vienas iš
greičiausių laivų.

"La Provence" dėl Fran-
cijos - Amerikos pasąžieri-
nės linijos buvo tuo pačiu,
kuo "Lusitania" buvo dėl
Canard linijos.

Francijai tai didelis nuo-
stolis.

ITALIJOJ VISKAS IŠ- RODO LABAI PRASTAI.

Italams jau nusibodo kari-
auti. Per devynis karės
mėnesius jie nieko nelaimė-
jo, o Albanijoje net ir labai
prakiso. Italijos ministeri-
jai grėšia pavojus. Daugu-
ma parlamento atstovų eina

prieš ministeriją ir, galimas
daiktas, kad ministerija
grįsis.

Atstovai taip pat nerima-
ja.

ASTRŲ SANTIKIAI TARPE PORTUGA- LIJOS IR VOKIE- TIJOS.

Berlynas, 2 d. kovo. — Ma-
noma, kad Vokietija at-
šauks savo pasiuntinį Por-
tugalijoje ir tarpe tų dviejų
šalių bus pertraukti diplo-
matiški susiėsimai.

Spėjama, kad panašiai pa-
sieleis ir Austrija.

ITALIJOS SOCIALISTAI.

Iš Rymo rašo į Paryžiaus
"Nasė Slovo": Mes žinome,
kad Italijos socialistai ir
prieš karę ir jai prasidėjus
buvo griežti jos priešin-
kai. Jei kai-kur darbinin-
kai ir buvo išpradžių taip-
pat užsikrėtę karės svaigu-
liu, tai dabar jau jį visi
išgaravo. Nacionalistai ne-
bedrįsta pasirodyt darbinin-
kų mitinguose. Renegatas
Mussolini visiškai nustojo
intakos. Darbo konfедера-
cija (unių sąjunga), kuri
iškartu svyravo, dabar vis
labiau linksta į tarptautinių
s.-d. pusę. Vyriausio socia-
listų dienraščio "Avanti" e-
mėjų skaičius buvo pakilęs
karei prasidėjus iki nema-
tyto Italijoje laipsnio — 80
tūkstančių. Bet pamažu,
kaip ir kitur, puolė darbi-
ninkų žingeidumas. Prasi-
dėjo baisūs persekiojimai,
cenzūros siutimas — ir jo e-
mėjų skaičius buvo sumažė-
je iki 28 tūks. Paskui vėl
pradėjo kilti, ir dabar išsi-
platina 40 tūkst. Reikia da-
atsiminti, kad j 12 provin-
cijų, kur viešpatuoja karės
metas, "Avanti" visai nebe-
leidžia. Darbininkai nuo-
lat renka aukas "Avanti"
paturėti.

Labai populiare tarp Ita-
lijos darbininkų Cimmervald-
do konferencija. Vienas
uoliausių jos rėmėjų ir su-
manytojų d. Morgari gavo
kelis tūkstančius pasveikini-
mų. Italijos darbininkai
didžiuojasi tuo, kad jiems
įspūlė tokia garbinga rolė
Internacionalo gaivinime.
Griežtų karės priešininkų,
socialistų vardas vis popu-
liariškesnis darosi Italijoje,
nes karės pasekmės ten gal-
da, baisesnės, negu kur ki-
tur.

("Rankp.")

ITALIJA KONFISKUOJA VOKIEČIŲ LAIVUS.

Italijos valdžia, paيدا-
ma nuo Portugalijos pavyz-
dį, konfiskavo 31 Vokietijos
laivus, kurie, iškilus kare,
buvo pasislėpę kaip neutrali-
škuose uostuose.

Kaip Portugalija, taip ir
Italija žada laivų savinin-
kams atlyginti; bet Vokie-
tija tuomi neužsiganedina.
Mat, konfiskavus laivus, I-
talijos ir Portugalijos lai-
vynai pasididina, o Vokiet-
jos susimažina.

Ryme eina gandas, kad I-
talija tuojaus apskelbs Vo-

kietijai karę.

VOKIEČIAI RENGIA SI PRIE NAUJŲ MŪSIŲ.

Petrogradas. — Pusiau o-
ficijaliai pranešama, kad
vokiečiai rusų fronte pasta-
romis dienomis nepaprastai
padėjo rengtis: veža į ap-
laucius kulkas, didina kariū-
menę, tankiau pradeda le-
kioti orlaiviai ir t. t. Iš to
visko galima suprasti, kad
greitu laiku vėl jie darys
naujus užpuolimus ant rusų.

IS RUSŲ SOCIALDEMO- KRATIJOS.

Leidžiamas Genevoje ru-
sų socialistų laikraštis "So-
cialdemokrat" praneša: Pa-
staroju laiku Petrapilėje
esą paskleista tarp darbi-
ninkų apčiai lekamųjų
lakštų revoliucijinio turinio.
Viename jų štai kas esą pa-
rašyta:

Ar jau mes, rusų darbinin-
kai, ištikro tokie kvaili, kad
tikime rusų valdžios patik-
rinimais, būk vokiečiai esą
rusų tautos prieštai? Ar dėl
valdžios reikalų mes priva-
lome užmiršti mūsų pačių,
darbininkų, reikalus? Ne!
Jeigu, mes darbininkai, syki
turime mirti, tai mirkime už
liaudies gerovę, bet ne dėl
Romanovų ir ištivkusųjų
dykūnų politikos. Duokite
mums šautuvų ir rankas, mes
jais kovosime už rusų dar-
bininkų minias ir iškovosi-
me jiems naujas ir geresnes
gyvenimo sąlygas.

Pabaigoje tasai pašauki-
mas atsikreipia į rusų kariū-
vius tokiais žodžiais:

Kaip tik iškils revoliucija,
nepamirškite, broliai karei-
viai, kad jūs privalote eiti su
mumis, o ne prieš mus. Ru-
sijos valdžia mums niekados
nėra davusi amnestijos, (at-
leidimo nusidėjimui), mes
jai jos taip pat neduosime.

Mintaujoj liuosoji gaisri-
ninkų draugija, paminėdama
savo 50 metų sukaktuves, a-
matninkų salę surengė kon-
certą.

Mintaujos vokiečiai, sako-
si, ilgai tylėję, dabar tiksliai
tegalai laisvai iki nori vo-
kiečiai kalbėtis, linksmin-
tis, dainuoti ir tt. Rusams išsi-
nešus iš Karšo, vokiečiai lai-
siai tegavę pakvėpusi. Ne-
atsižvelgiant į visas karės
sunkenybes, vokiečiams eina
gerai. Mintaujos priemies-
čiuose, kur gyvena daugiau-
sia latviai, liūdnei ramu.
Miesto centre visų namų du-
ris užkalto. Gyvumo ma-
ža. "Vorw" korespondentas
rašo, kad iš 45,000 Mintau-
jos gyventojų tepalike tiksliai
apie 8,000, daugiausiai vo-
kiečiai.

Kinuose. — Mongolų su-
kilėlių skaičius padidėjęs li-
gi 20,000 žmonių. Prie jų
prisidėjusi ir Kinų kariūme-
nės Guichuaceno brigada.
Sukilėliai turį 12 armotų ir
2 kulkosvaizdžius. Jais vado-
vaujas buvusis daotajus Gu-
iguifu. Sukilėliai eina į Pe-
kiną.

Laikraščių ir Gyvenimo Apžvalga

Kansas City įvyko suvažiavimas Amerikos fermerių draugijos, turinčios tris milijonus narių. Konvencijos delegatai, veik vienbalsiai, išsitarė prieš karišką apsiginklavimą.

"The New York Call" redaguoti sugrįžta drg. Fred Warren, "fighting editor". Gal tas išeis ant naudos mūsų vieninteliam anglų kalboje leidžiamam dienraščiui rytinėse valstijose. Pastarųjų laikų "The Call" principų žvilgsniu labai šlubuodavo; visus opiuosius partijos klausimus gudriai apeidavo, stengdamasis visiems įtikti.

Pereitais metais Amerikos turčių klesa sumokėjo tik \$60,000,000 mokesčių nuo įeigų ir už korporacijų biznį. Tuo tarpu nors ir toji pačioj Anglijoj 1914 metais turčių klesa sumokėjo \$380,115,000 mokesčių nuo pelno ir nuo palikimų. Jei-gu Amerikos turčiai mokėtų sulgyt tos pačios proporcijos, tuomet ir metus jiems pareitų samokėti 200 milijonų.

Dabar gi, kuomet turčius kaip ir neslėgia mokesčių našta, bėdinioji žmonių klesą įvairiais netiesioginiais mokesčiais turi ant savo pečių pakelti visų valstybės išlaidų našta.

LENKIJA IR LIETUVA BE LAIKRAŠČIŲ?

Lenkijos ir Lietuvos laikraščiams grėsia popieros bado pavojus. Seniau lenkų ir lietuvių laikraščiai gabendavosi popieros iš Rusijos ir Finlandijos. Dabar tie keliai susinešimo yra atkirsti. Vokietijoj popieros taip pat trūksta. Iš Austrijos yra labai sunku gauti popieros iš priežasties angštų muitų sienos. Vokiečių valdžia rūpinasi pristatyti popieros tik tiem laikraščiams, kurie yra kaiserio vietininkų oficiozais, kaip tai: "Deutsche Lodzer Zeitung", "Deutsche Warschauer Zeitung" ir tt.

Vokiečių laikraščiai, atėję Amerikon sausio pabaigoj jau nurodė tą grėsiantį pavojų.

"GLOBE".

Prūsų Lietuvos belaisvams šelpiti draugija "Globe" vėlėi kreipiasi Amerikos lietuvių visuomenėn ir šaukiasi pagalbos. Vieną kartą Lietuvos Šelpimo Fondas jau susėlė tą draugiją gana gausia auka. Neprosalį būtų ir tolesniai ją remti, nes Prūsų Lietuvos belaisvių padėjimas yra begalo sunkus.

DEL A. BULOTOS.

Nors Andriaus Bulotos atvykimas Amerikon nėra dar įvykęs faktas, bet nebus pro šalį ir mums pasakyti žodelis kitas apie tai, kaip organizuoti socialistai turi atsinešti į žmones ne savo tarpo, kuomet eina kalba apie šioj tokį bendrą veikimą.

Ar iš teisybės socialistų organizacijos žmonėms toksai A. Bulota yra taip artymas, kaip, padėkime, turkų sultanas ("Kovos" išsitarimas)? Ne, ir dar syki ne!

Kad nebūtų nesuprasti, mes išanksto pasakysime nesą Andriaus Bulotos vienamaniais. Iš mūsų, socialistų, taškaregio jįsai padarė ne vieną stambiai klaidą. Jįsai nėra mūsų partijos žmogus; jo visuomeniški idealai ir kova už tuos idealus padang nepanaši į mūsų

idealus ir į mūsų taktiką, bet... mes, socialistai, negalime statyti jo arba žemaitės ant lyčio, na kad ir su turkų sultanu. Politikoji socialistų partija visuomet darė skirtumą tarpe buržuazinių atžagareivių ir pirmųjų iš vienos pusės ir tarpe pirmųjų ir radikalų demokratų iš kitos pusės. Visur ir visose šalyse socialistai nėra palinkę žiūrėti į buržuazijos žmones, kaip į perdėm reakcijinę minią.

Mums rodosi, kad kalbant apie mūsų atsinešimą linkui A. Bulotos, bus geriausia, jeigu mes pažiūrėsime į Lietuvos Socialdemokratų Partijos raštus. Kuomet pradžioje 1907 m. čjo rinkimai į antrąją Dūmą, "Skardas"—neoficialis Lietuvos socialistų savaitraštis, N-ry 5 rašė apie A. Bulotą: "Jįsai (A. Bulota) yra didžiausias valdžios ir kunigų priešinys; reikia būtinai pasieptinti, kad jįsai pakliūtų į Dūmą; bet, jįsai yra geras kalbėtojas".

Išsitemykite šyps žadėjus, (pasakytus tada, kada revoliucijos audra dar nebuvo nutilus!) ir įsidėkit sau galvon, kad tame pačiame "Skardo" num. agituojama prieš kandidatūrą p. Leono, Lietuvos liberalo ir Rusijos kadeto.

Ar politikoji Lietuvos darbininkų partija darė skirtumą tarpe liberalo ir demokrato? Darė.

Bulota kviečiamas Amerikon. Jį kviečia ne Sąjunga. Ir ne Sąjunga jįsai prakalbas sakys. Jį kviečia mūsų, sąjungiečių, globojamas L. S. F. ir jeigu mūsų organizacijai jįsai būtų taip tolimas žmogus, kaip ir koks ten atžagareivis, tuomet mes, ir kaip šelpimo fondo nariai, negalėtume gryną sąžinę jo remti. O jeigu mes jį remsimė, vadinasi jįsai nėra mums lygus kokiam bent atžagareiviui.

Mes norėjome tikrai nutatyti šiuos principus, ne liečiant kitų dalykų, kurie, gal būt, kils sąryšyje su A. Bulotos ir Zemaiteis atvykimu.

POLITISKŲ VEIDMAINIŲ SUTARTIS.

Kaip sykiš žinoti, kada Petrogrado pirmųjų laikraštis "Naujoji Lietuva" atnešė mums šviežių naujienų apie skandalus, kurie kilo klerikalų draugijoj, kaip sykiš dabar, kada murzinai Yčo-Laukaicio politika pamrodė, kad po priedangą vienybės obalsių Lietuvos atžagareiviai didina savo krovėlio įtekme—kaip sykiš toj valandoj įvyko politiškos vestuvės tarpe pono Šliupo ir pono Kemešio partijų!

Jie, tautininkai ir klerikalai, padarė savo sutartuves Philadelphiaj; jie "bendrai" rūpinsis Lietuvos "labu", jos politikos ir šelpimo reikalais.

Mes nežinome tų sutartuvių smulkmenų. Jos dar nepaskelbtos, bet viena jau dabar aišku—tai veidmainių sutartis, nes prieš patį tą sutartimą jie išplūdė, išskobio vienį kitus. Kemešio partija ant juoko laikė Šliupo partiją, nepripažindama jį jokios politiškos svarbos, o Šliupo partija "Ateities" lėpomis taip pat nesigailėjo vienamaniais. Iš mūsų, socialistų, taškaregio jįsai padarė ne vieną stambiai klaidą. Jįsai nėra mūsų partijos žmogus; jo visuomeniški idealai ir kova už tuos idealus padang nepanaši į mūsų

gu sutartis galėjo įvykti pa-rašioje neužsitikėjimo, kolio-jimos, pravardžiavimų atmo-sferoj, reiškia, tai nebuvo su-tartis, padaryta bona fide (nuoširdžiai). Tai buvo po-litiškų meklėrių sutartis, kurie, pasiduodami viens ki-tam rankas, rezervoje laiko pazuksintų pigulkių, kuriomis prie pirmos progos pa-vaizins savo kaimyną.

Pasakysime atvirai—mes bjaurimės, kuomet tie žmo-nės kalba apie vienybę, dangstosi tautos meile, o po teisybei, varo jezuitišką intriganų politiką, mekle-dėriuoja, derasi ir pešasi. Ten, kur nėra švaraus abipusio užsitikėjimo, dori politikai vengia daryti sutartis.

Politiškių meklėrių da-romos sutartys veikt niekuo-met nesiremia principu "ly-gaus su lygiu". Politiški mekle-dėriai žiūrė, keno pusęj spēka. Kiek teko girdėti, ir to galima buvo laukti, kle-rikalai amovė tautininkus. Klerikalai bus laisvi "šven-toj vienybės minioj".

Nuagardavus "Ateities" redaktorius, kuris taip agi-tavo už tą koaliciją, už tą bendrą tarybą! Jįsai atsi-dūrė padėjime vištos, išpe-rėjusios ančiukus. Mes so-cialistai, žiūrėsime, kaip ta višta sutvarkys ančiukus, kurie jau iš mažens papręte gyventi drumstame prūdo vandeny. Vištai teks gerai išsinaudyt, o gal ir palydėti savo plunksnuotus, mar-gus, devynryžius principus.

Kartais būna situacijos, kada žmogus ir nekalbybė praranda ir jokio kapitalo negauna! Tokiame prasta-me padėjime šiandien ran-dasi taip vadinami pirmie- viški tautininkai, žmonės, kurie neturėdami savyje vi-dujinės spēkos, amžinai dai-rosi talkos, amžinai pasken-dą kombinacijose.

Apie klerikaliskus tauti-ninkus, pono Širvydo tipo, nereikia daug šnekėti. Jeigu jie ligišiol buvo neoficia-liais klerikalų draugais, tai dabar viš oficialiais bend-radarbiais. Kartą susiže-niję su klerikalų partija, jie jau nemislys apie divorsą.

TRUMPENOS.

Piršlio rolę tarpe klerika-lų ir tautininkų atliko tau-tininku pasivadinęs p. S. Šimkus. Sutartuvės jau bu-vo beįrančios ir klerikalai, kaip pasirodė, buvo jau nu-vykę Newarkan savo party- viškon konferencijon, kuomet p. Šimkui atėjo galvon mintis pradėti tarybas per... telefoną. Pasirodė, jog pri- vatinis pasikuzdėjimas, ir pasiplepėjimas labiau tinka tiems amžinių kompromisų žmonėms, negu kelias atvi-rų, viešų tarybų. Pasibaigus taryboms per telefoną, New- arkan (Kanoson!) galvo- trukčiais nuklė p. Širvy-das, Šimkus ir Vinikaitis ir tenyškio kunigo klebonijoj išgaravo tautininkų partijos garbė ir savystovystė.

Klerikalams kliuvo kiau- šinio trynys ir dalis baltinio, o tautininkams—dalis balti- nio ir tie gardys lietuviški (p. Dabužinskio) kopūstai, kurie savo laiku taip poetiš- kai buvo aprašyti "Pažan- goj".

Pona: Laukis jau aplėi- džia redaktoriaus vietą "Darb. Balse".

Drg. Z. Aleksa sakosi jau gavęs iš Amerikos pašelpo. Bent tam sykiui jo reikalai aprūpinti.

Kalbėtojas.

Prakalbų ren- gėjams.

Iš patyrimo galiu pasakyti, kad prakalbų rengėjai tiksliai tuomet nuostolių ne-turi, kuomet nuo kiekvieno klausytojo paima tam tikrą įžangą. Įžangos paėmimas geriausia gvarantuoją, kad prakalbų rengėjams nereikės tuštinti savo ir be to jau tuščių kišenių.

Paimkime pavyzdėlį.

Tūlame miestely papras-tai susirenka ant prakalbų 200 žmonių. Jeigu visi tie klausytojai įeis salėn, nepa-simokėję tam tikros įžan-gos, tuomet, be abejonės, bus renkama tam tikra ko-lekta. Kolektos rinkimo at-tikime bus sumesta 6—8 doleriai—ne daugiau. Pap-rastai kalbėtojas kelionės lėšos, salė, plakatai ir kitos išlaidos padaro daug dides-nę sumą, negu sukokletoja-ma. Rezultatas dėl pra-kalbų rengėjų labai liūdnas. Jie prideda nedidelį iš sa-vo apytušios kasos.

Tuo tarpu, jeigu tie 200 klausytojų būtų pasimokėję po 10 centų įžangos, deficito netik kad nebūtų buvę, bet ir rengėjams būtų atlikę belį grašgaliai.

Be—atkirs man tūi pra-kalbų rengėjai—tuomet pu-tiliškos būtamėt turėj daug mažiau.

Aš netikiu tam tvirtini-mui. Kam rūpi prakalbos, kas nori pasimokinti, tam nebus gaila tų 10 centų. O iš žiopsotojų ir vėpsotojų labai maža nauda.

Clevelande, Wilkes Barre, Pittston, Waterbury, Ansonia, kartais, Detroito ir Brooklyne imama įžanga ir pasėkmės būna neblogiau-sios. Visai kas kita tose vietose, kur jokios įžangos nėra. Tenais vieni klausy-tojai užmoka trigubai ir ke-turgubai, o kiti nei cento ne- iškrapšto iš savo kišenius. Kame gi jau čia teisingu-mas?

Anglai veikt visuomet ima įžangą. Tankiai net po 25 centus, o paskui dar kolek-ta daro kokiam nors specia-liai tikslui. Pas mus, lietu-vius, taip elgiasi tik cleve-landiečiai. Jie užsimoka į-žangos, o paskui dar kolek-tuoja. Reikia pripažinti mūsų publiką žiūrėti į pra-kalbas ne kaip į almužną, labdarybę, bet kaip į at-lyginimo vertą pamokini-mą.

Kalbėtojams ir rengėjams daug smagiau, kuomet pra-kalbų klausyti susirenka publika, kuri įdomauja šį tą išgirsti. Tuomet ir discipli-na didesnė ir klausymas a-tydesnis ir patsai užsilaiky-mas žmoniškesnis.

Gal būti, tūli rengėjai pri-mes man, jog tamsus žmo-gus niekuomet nesutiks už-simokėti 10 centų įžangos ir tuo būdu amžinai neturės progos apsišviesti, o jeigu tasai pats žmogus galės nu-eiti pasiklausyti prakalbų, nei cento neužsimokėjęs, tuo-met antru sykiu jįsai jau nebijos užsimokėti dešimtu-ką. Man rodosi, tasai argu-mentas tūo seniau, kuomet lietuvių minia buvo begalo tamsi. Kas kita dabar. Da-bar jau retą lietuvių berasi-mę, kuris nebūtų "prakalbų girdėjęs. Dabar jau susi-pratimo kelias praskintas. Dabar jau drąsiai galima imti įžangą.

Kalbėtojas.

A. J. Karalius. PROTO HYGIENA

PAVOJAUS ŽENKLAI.

Apsišvietę žmonės šiek-tiek nusimano apie prisarti-nantį kūno pavojų; gana tankiai jie žino paprastų ligų simptomus. Vienok, nors beprotybės iš kalno pa-rodą gana aiškius savo pri-siartinimo ženklus,—labai mažai kas juos pažįsta. At-minti reikia, kad įsivyravus beprotybės, veik nėra ma-žiausios vilties ką nors pa-daryti; gi pirmutiniam be-protybės stovyje, kada liga tiksliai prasideda, galima la-bai daug padaryti, tankiai pavojų galutinai praskalinti.

"Mūsų svarbiausias apsi-gynimas nuo beprotybės,—sako Dr. E.H. William—yra apsaugojimas". Ir šiame da-lyke reikalinga kooperaci-ja kiekvieno inteligentiško žmogaus.

Jokios kvarantinės arba į-statai čia nieko negelbės, jei patis žmogus nesiintere-suos. Užtai ir svarbu pa-žinti pavojaus ženklus, pir-mutinius beprotybės symp-tomus.

Čia mums nėra reikalo skirstyti beprotybės į psichi-atrinius žinomus skyrius. Atsiminkim, kad beprotybės yra proto liga, užpuolanti asmeniskumą ir pagami-ranti išpradžių bent mažą, permainą asmens psielgi-muose.

Imkim pavyzdį. Jonas il-gą laiką buvo visiems žino-mas savo darbštumu. Jis buvo gerai apsiškaitęs ir mėgdavo duoti visiems patar-imus. Jis visur pasielgda-vo labai mandagiai; buvo taupus, uždirbtus pinigus visokiems niekniekiams ne-mėtydavo, negirtuokliada-vo. Dabar šitas žmogus persimainė... Pradėjo šalinti dus draugijos; pirmuti-niai jo draugai jam vėrti priešais. Nuėjus pas kaimy-ną kazeruoti pradėjo many-ti, kad visi nori jį apgauti. Vieton pirmiau buvusio linksmo charakterio, dabar pasiliko vien tylėjimas, pik-tumas ir neužsitikėjimas. Atėjęs tūlas agentėlis jam pardavė lotus Californijoj ir išvilioj visus pinigus. Ši-tas žmogus visai nemano a-pie jį grėsiantį pavojų, o vienok jo pasielgimų per-maina aiškiai parodo, kad artinas beprotybės. Jeigu prie nupieštos permainos prisideda atminties susilp-nėjimas, tai reikia greitai, ką nors daryti, kad pavojų praskalinus.

Nusiminimas yra svarbus ženklas, ypač jei nuolatos patėmijamas sykiu su apeti-to nykimu, nemiegojimu ir abelsai silpnumu. Žinoma, kiekvienas žmogus pergyve-na valandas nusiminimo, bet jei pirmiau linksmas žmo-gus nusimena dėl kokių nors mažmožių ir nuolatos būva nusiminęs, tai yra ženklas, kad protas įra.

Nereikia manyti, kad vi-suomet proto suirimas pa-našiai prasideda. Kartais individualas pradeda įsivaiz-dinti nebūtus daiktus. Ne-galiu užmiršti vieno atsitiki-mo Lietuvoje. Tūla moteris, pirmiau buvusi gana protin-ga, pradėjo įsivaizdinti, kad ji yra "paukuolis" kad vė-liai jos laukia į pelkį nešti. Žmonės pradėjo manyti, kad ištikrųjų dievas čia stebū-klus daro, ir moteris sveika-ta (proto) niekas nesirūpi-no. Vėliaus daktaras ją ap-žiūrėjo, bet jau buvo pervė-lu: moteris galvo visai pro-to neteklo. Vienok haluci-nacijoms prasidėjus būtų buvę galima minėti moterį apsaugoti nuo pavojaus.

(Toliaus bus).

Valgykite lu-pynas.

Kiekvienas žino, kaip daktarai daug atydos at-kreipia į maisto švarumą. Bakterijos nėra priežastimi visų ligų, bet didelė jų da-lis paeina nuo bakterijų. Tūli entuziastai tiesiog da-rodinėja, kad ir tos ligos, kurios neturi sąryšio su bakterijom, visgi užgema nuo to, kad tūlos bakterijos prirengia joms dirvą. La-biau apsišvietusieji žmonės šiek-tiek žino apie bakteri-jas, žino, kad jos gali visur rastis, todėl stengiasi apsi-saugot. Aš patėmijau, kad veik visi tos rūšies žmonės nutupa obuolius, grūšius, g-yvas ir kitus vaisius, kad ne-suvalgyt bakterijų. Iš vie-los pusės tokis pasielgimas geras, nei ištikro galima tū-lą jų skaitlių numesti su oda bei lupyna, iš kitos pa-ės, jie nemeta šalin tokias me-degas, kurios gali būti nau-dingos mūsų k' ui ir pala-tyti jame tokį gyvumą, ku-ris apgina nuo bakterijų.

Kiek tai teisinga, sunku tik-rai da pasakyti, bet jau pa-tirta, kad būlvėse, tuoj po lupyna randasi druskos, ku-rios gana gerai veikia ant lraujo išvalymo. Jei bū-lvės lieka nuskustos ir nelie-ka tos viršutinės dalies, jos maisto turi tiek pat, bet ne-lieka kitos dalies, kuri irgi kūnui reikalinga.

Netik būlvų viršutinė da-lis turi ką tai tokio gero (druskos ir gal da kas daugiau), bet ir kiti įvairi. Ja-ponijoj, Chinijoj, ant Filipi-nų salų ir keliose kitose vie-tose labai didelis skaitlius žmonių serga liga beri-beri. Yra tai jautimo ir judėjimų paralyžavimas. Apie pa-čią ligą čia nekalbėsiu, nes vietos stoka ir skirtingas klausimas. Da nėra ištirta, ar ji paeina nuo kokios bak-terijos, ar tik nuo maisto, bet atrandama, kad iš 34 žmonių, valgančių nutar-kuotus ryžius, vienas asper-ga. Pavartoti nenutarkuoti (su lupynom) ryžiai kalinių ir visokių įstaigų žmonių maitinimui ir atrandama, kad tuomet išpuola tik po 1 apsirgimą ant kiekvienų 10,000 žmonių. Pasirodo, kad ryžių žievtės arba bent pats viršutinis sluogsnis turi k' nors gerą ir reikalin-gą. Tiesa, ir europiečiai valgo ryžius, vienok taip tankiai neapsauga liga beri-berio, bet visgi japonai, chi- niečiai ir kiti, kurie tankiai serga, valgo ryžių kur-kas daugiau. Kiti jais tik ir maitinasi. Yra spėjimų, būk liga paeina nuo tam tikrų žuvų valgyimo, kiti spėja, jog ji paeina nuo bakterijų. Viešas tas paremta gerais argumentais, bet šiaip ar-taip, vienok ryžių žievtės bei viršutinis sluogsnis turi k' nors tokio, kas duoda kūnui progą apsiginti. Šita medega vadinama vitaminu. Mažu ir beri-beri liga išsi-vysto tik todėl, kad nutar-kuoti ryžiai neturi to, kas kūnui reikalinga.

Einant toliau, atrandame, kad pa-taruoju laiku beri-beri liga yra pasekmingai gydoma ryžių sėlenų ex- traktu, t. y. vartojama ta- ryžių dalis, kuri malinuose nuimama, kaip negera ir neoaranki valgymui. Ši-s faktas da labiau patvirtina, kad viršutinė grūdo dalis turi geras medegas.

Juo tolyn, tuo labyn žmo-nės pradeda išlept ir vartot visokius nudauginimus. Nu-dailintas maistas netenka reikalingų mūsų kūnui da-lių ir žmonės darosi silpni, ligoms prieinami. Svaru-

mas yra reikalingas daiktas, bet ji galima turėti ir nepa-salinant lupynų, žievių i- viršutinių delių žinomų grū-dų ir vaisių. Visi žino, ku-rie vaisiai ir grūdai negalė-ty būti valgomi su viršais, bet tokie, kaip obuoliai, grū-šios slyvos ir daugelis kitų gali būti gerai numazgoti ir valgomi su lupynomis. Nors da nėra ištirta, kuris vaisius ir grūdus kokius elementus žmogaus gyvumo palaiky-mui turi, bet temijant į tuos kurie nedailina perdaug daiktų ir į tuos, kurie valgo perdaug nuobliuotą maistą, pasirodo, kad pirmieji yra stipresni atsilauktyt prieš daugelį ligų.

Vienok šis dalykas yra da naujas ir gal neužilgo žinesime daugiau apie jį.

A. Montvidas.

Darbininkai val-džios tarnai.

(Kavės metu valdžiai patai-kaujanti socialistai).

Rusijos social- patriotai visokiems būdais nori išna-u-doti darbininkų tamsumą, kad pastumtų juos į va-džios glėbį. Kada buržuazi-ja įkūrė kariškai- pramon-i-niškias komitetas, kad su jų pagalba daugiau prisilup-ti pinigą, pakvietė į tuos ko-mitetus darbininkus, tai Ru-sijos likvidatoriai pradėjo agituoti už dalyvavimą tuo-se komitetuose. Likvidato-riai kviečia darbininkus gin-kuoti Rusijos valdžią, kad tai lengviau būtų žudyti vo-kiečius. Kuomet Vokietijos social-demokratų po truputį pradeda prablaivėti, kuomet jie vis tankiau pradeda kelti savo balsą prieš savo valdžios politiką, tame pa- laike kai-kurie Rusijos so-cialistai pereina ant val-džios tarnystės. "Plechano-vas rašo laiską Burjanovui, ragindamas Rusijos social-demokratų balsuoti už kre-ditus. Tas pats Plechano-vas bei jį panašių buvusių socialistų būrys išleidžia at-sisaukima, kuriame aiškina darbininkams, kad tie liau-tųsi streikavę. Sulgy šių buvusių socialistų, taip bal-savimas prieš kreditus, taip darbininkų streikai — tai prasiiradimas, tai "tėvynės" išdavinykystė. Florovas ir Plechanovo būrys sudar bendrą kompaniją, ką sėp- ištikimybę tarp darbininkų.

Visuomet galima rasti tamsuolius, o ypač šioj apa-kimo valandoj. Ir ve, mės matom, kai Jekaterinoslave metalinių dirbtuvių bei fab-rikų darbininkai įkuria dar-bo kooperatyvę draugiją ga-minanti amuniciją, reikalin-gą karės reikalams. Jei at-siras ir daugiau tokių po-nų, kaip G. Plechanovas, L. Deičas, G. Aleksinskis, A. Bachas, J. Bunakovas ir p., tai vis daugiau sėsis nuodu tarp darbininkų, tai vis la-biau darbininkai liks val-džios tarnais. Suklaidy-tiems darbininkams dovano-tini jų neatsakantieji žinge-niai; bet nedavonotini val-džiai parsidavusių "sociali- stų" pasielgimai, ypač nedo-vanotina tiems, ką dabar pradeda eiti tų Vokietijos buvusių socialdemokratų pė-doms, apie kuriuos taip daug rašė Plechanovas ir ki-ti. Jei mes darėm išmėtinė-jimus Vokietijos parsidavė-liams, tai dar labiau turim išmėtinėti rusams, kurie tu-rėjo laiko suprasti buvusį jį Vokietijos socialdemol-ratų klaidas ir jų prasiiradi-mus.

Z. Angarietis.
16-XII-1915.

Angliakasiams.

1 d. balandžio jau pasibaigia angliakasių unijos su kasyklų viešpačiais kontraktas ir prisieina iš naujo tartis. Kada angliakasiai pasakė, kad dabar jie reikalauja 8 valandų darbo dienos ir pakėlimo algų ant 20 nuosimčių, tai kasyklų savininkai pradėjo šaukti: "Ar jūs dievo nebijot tokius reikalavimus statyti! Jūs net nesiteidavate prie bankrutų, bet ir tuos, kurie anglis perka".

Ir štai, kad parodžius visuomenei, kaip darbininkai "išnaudoja" kasyklų savininkus ir visuomenę, kuri perka anglis, daro išvėdumus, kad 1901 m. vidutiniškai angliakasiai metinė algą buvo 560 dolerių, o 1914 metais—jau 762 dol. ir 30 centų.

Reiškia, darbininkai niekuomet negali "užsiganedinti". Bet štai tie ponai, kuriuos angliakasiai taip be mielaširdystės "išnaudoja", užmiršo pasakyti, kad 1901 metais vidutiniškai darbininkas iškasdavo 464 tonus anglies, o 1913 m. — 520.

Dabar palyginkime darbininkų intensyvumą ir jų algų pakilimą, tai pasirodys, kad toli gražu jie dar negauna to, ką gaudavo 1901 metais. Kaip pati kompanija apskaitliuoja, tai dabar darbininkams mokama 25 centai ant tono anglies daugiau, negu kad pirmiau mokėjo.

Gera, sakysime, kad kompanija ir nemeluoja. Bet dabar mes pažvelgkime į tai, ant kiek anglies tonas pabrango? Kasyklų savininkai, pakeldami darbininkams 25c. už iškasimą toną anglies, pardavdami gi tą patį toną, pakėlė kainą net ant 2 dolerių! Ir kaip juos išrodo, ar tai "nenukriaušė" kasyklų savininkai? Juk tai "didžiausia skriauda" mokėti darbininkui 25 c., o gauti 2 dolerių!

Kasyklų savininkai sako, kad ir visuomenė esanti nuskriausta, nes privalo už anglis mokėti brangiau.

Pažiūrėsim, kaip angliakasiai visuomenę nuskriaudė. Kompanija vidutiniškai angliakasiams pakėlė 25c. už kiekvieną iškasamą toną, t. y., ant 20% pakilo algos. Bet tuom tarpu pragyvenimas pakilo ant 40%. Ar tai angliakasiai, gaudami 20% viršaus algos, gali skriausti visuomenę, kuomet už pragyvenimo reikmenis turi mokėti ant 40% brangiau?

Kasyklų kompanijų nusiskundimai, kad jos dabar išnaudojamos, yra ne kas kitas, kaip tik pūtimas dūmų darbininkams į akis. 1902 metais, sustreikavus Pensylvanijos kasyklų darbininkams, kasyklų viešpats Baer streikeriams pasakė: "Augščiausia pramonė suteikė mums nuosavybės visas kasyklas ir sykiu davė teises valdyti kasyklų darbininkus, kurių likimas yra mūsų rankose".

Dabar tie viešpačiai jau nevartoja tokių nachališkų išsireiškimų, bet griežbiai kitokių gudrybių. Kada darbininkai apskelbia kasyklų savininkams kovą, tai pastariejiems padeda plieniniai liejyklų trustas ir geležinkelių kompanijos. "The New York Call" rašo, kad United Mine Workers of Amerika vice-prezidentas Frank J. Hayes susekė, jog kasyklų savininkai turi padarę slapta kontraktą su United States Steel Co., kuri kas metai duoda paskirtą skaitlių tonų anglių, kad

ji nesipriešintų pakėlimui kainų ant anglies. Hayes tvirtina, kad ir su geležkelių kompanijomis yra padaryta tokios slaptos sutartys.

Mat, plieno ir geležkelių kompanijos daugiausiai suvartoja anglies. Suprantamas daiktas, jeigu kasyklų kompanijos darbininkams noka 25 centais brangiau už toną, o pačios parduoda net dviem doleriais, tai plieno ir geležkelių kompanijos gali pasipriešinti ir pranešti visuomenei tas šunys. Tuom tarpu jos nesipriešina ir sutinka brangiau mokėti, kadangi kasyklų savininkai joms suteikia anglies visai dykai. Kurie mažiau anglies išnaudoja, priversti yra mokėti pašėlusias kainas.

Tai matot, kaip kapitalistai gudriai moka apgaudinėti visuomenę ir dar drįsta sakyti, kad juos darbininkai išnaudoja.

Švenčioniškis.

Gelbėjime Lietuvą!

Lietuvos Selpimo Fondas jau pusantų metų, kaip gyvuoja, o per tą laiką vos įstengė surinkti 13 tūkstančių dolerių. Kiti fondai irgi neperdaugiau surinko pinigų. Tuom tarpu Lietuvos gyventojai baduoja, o L. S. F. komitetas svarsto, kaip čia surinkus daugiau pinigų, kur suradus naujus šaltinius, iš kurių galima būtų padidinti fondą.

Man rodosi, L. S. F. komitetas labai gerai pasielgtų, jeigu jis surengtų taip vadinamąją "Raudonojo Kryžiaus Savaitę", pavyzdžiui, kaip L. S. S. rengia Raudonąją Savaitę. Komitetas turėtų pasirūpinti atspausdinti tam tikrus Raudonojo Kryžiaus ženklelius ir išsiuntinėti juos į miestus, kur yra susitvėrę L. S. F. komitetai. Paskirto savaitę turėtų būti rengiama prkalbos, visokios pramogos ir pardavinėjama tie ženkleliai, kaip viešose susirinkimuose, taip ir ant gatvių. Tokiu būdu galėtume ir iš svetimačių pasinaudoti.

Man rodosi, kad būtų pakenčiausias laikas surengti "Raudonojo Kryžiaus Savaitę" nuo 1 iki 8 d. gegužės. Iki tam laikui užtektinai yra laiko prisirengti. Ar tie tai turėtų pagalvoti L. S. F. Komitetas.

S. J. Baublis.

Rumford, Me.

AUTONOMISKA "LENKIJOS" TIES KONSTANTINOPOLIU.

New Yorkišio "Sun" korespondentas aplankė ties pat Konstantinopolio esantį lenkų sodžį. Jisai pasakoja, kad to sodžiaus gyventojai esą labai laimingi, neužmiršę Lenkijos, kalba lenkiškai. Turkijos valdžia suteikė jiems pilniausią autonomiją. Visa, kas turkiska, tame sodžiujė, tai policijos stotis.

Paėjimas tos lenkų kolonijos tokis: laike Krymo karo daug lenkų papuolė į Turkijos nelaisvę. Konstantinopolio tuomet viešėjo lenkiški kunigaikštis Czartorysis. Jisai nupirko ties Konstantinopolio didelį žemės sklypą ir, kareį pasibaigus, apgyvendino jį lenkais.

Taip tai miniatiuriska valstybė ir užsiliko iki mūsų laikų. Turakai nepersekioja lenkų dėl kultūros ar religijos.

Klaidinga nuomonė.

Aš esu tos nuomonės, kad kiekvienas mūsų turime tēnyt publikos palinkimus, jeje besitveriančias opinijas, jos veikimas ir atitaisyti kiekvieną klaidą, kada at randame ją besiplėtojant. Atskirų ypatų klaidos turi mažai svarbos ir da pamokina aplinkui esančiuosius. Publikos klaidos veda prie nukentėjimo labai didelę žmonių dalį. Čia aš nurodysiu vieną publikos klaidingą nuomonę, kuri yra plačiai išsiskėjęsi tarp visų civilizotų tautų apie gydytojus. Aš pats savu laikų jos prisilaikiau, kol persikūrinau, jog ji yra pilnai klaidinga. Manoma yra, kad daktarai negydo ligos greitai, kad ir kitą sykį ligonis pasauktu, ir manoma, kad jie leidžia ligai užsisenėti arba net padidina ją. Ne tik atskiri žmonės taip mano ir kalba, bet ir laikraščiai kai kada taip rašo.

Kodėl taip manoma?

Blogiausias dalykas, kad daktarai nėra visuomenės nusamdyti dirbti visiems vienodai ir kada prireikia. Tuomet ligonis žinotų, jog daktaras negaus daugiau, nors ir daug ligonių būtų, ir tikėtų, jog jis stengiasi išgydyti kiekvieną taip greit, kaip gali, kad nereikėtų kitą sykį ateiti. Bet ir tuomet gali sustvert da prastesnė nuomonė apie daktarus, jei publika bus neapšviesta ir neapras į jų darbo,—tuomet pradės sakyti, jog daktaras mairina ligonius, kad mažiau darbo turėtų. Dabar dar tiki, jog jis palaiko žmogų gyvu, kaip galint ilgiau, kad daugiau pinigų gautų. Kaip matote, vienaip ir kitai sykį publikos klaidingas nuomonės išnaikinti yra sunku. Nėra abejonės, jog jei daktarai būtų visuomenės nusamdyti ir nereikėtų imti nuo atskirų ligonių, kurie tankiai net patis neturi, ne daktarui neapmoka, tuomet publikos sveikata būtų kur kas geriau aprūpinta, nežūrint kas ką mąstytų apie daktarus.

Dabar, kada daktaras gauna pamokėjimą nuo atskirų ligonių, jie nepasitiki jam ir tas apsunkina išgydymą daugely atvejų. Ligonis žino, jog daktaras ima už kiekvieną atsilankymą į jam išrodo, kad jis nori ilgai lankytis. Neretai publika kalba apie "teisingus" ir "neteisingus" daktarus (čia užsimenama apie institutus ir klinikas), nors iš tikrųjų reikėtų kalbėti apie gabius ir patyrusius ir negabius ir nepatyrusius daktarus.

Pačios ligos verčia publiką abejoti, ar daktaras tikrai nori gydyti. Mat, tūlos ligos turi pereiti žinomus laipsnius ir jos negali būti daug sutrumpintos. Daktaras tik saugoją nuo mirties ir priedinių ligų išsivystymo. Ligonis nežino apie tai, kad tūlos ligos turi tęstis ir pereiti tam tikrus laipsnius; jam rodos, kad daktaras turi duot vaistų ir ligą važiuoja sau šalin. Kada taip nėra, ligonis mano, jog daktaras tyčia prailgina ligą.

Kita, nemažiau svarbi priežastis yra, kad retas ligonis ištenka atlyginti už atsakantį jo kūno išegaminavimą ir gydymą. Poros dolerių gali užtekti už paviršutinį išegaminavimą; pažūrėjimą karščio ir pulso paėmimą, pasiklausimą, kaip oras eina į plaučius ir iš jų

LAISVĖ

ir keliatos kitų dalykėlių, kurie yra užtektini tik aiškiose ligose. Kur ligos neaiškios, abejotinos, ten reikalingas pilnas išegaminavimas, į kurį įeina šlapumo, išmatų, kraujo, seilių ir kiti išegaminavimai. Tam reikalingos prietaisai, medagos ir laikas. Už porą, trejetą dolerių niekas tokio darbo nedrįbs. Ir kadangi ligonis neturi daugiau, daktaras priverstas yra padaryti tik paviršutinį, neužtektiną išegaminavimą ir neretai gydoma ne tą, ką reikėtų, nes jis pats tik spėja ligą, o neistira dėl ligonio neturtingumo. Tokiuose atsitikimuose ligoniui irgi išrodo, kad daktaras tyčia velka ligą.

Apart čia paminėtųjų, yra kelios kitos priežastys, vedančios publiką prie klaidingų manymų apie gydytojus. Ir tas viekas išeina ne jiems ant blogo, o pačiai publiakai. Ligoniai nelaušo daktarų įklymą, net ir vaistus vartoja kitaip, negu liepta, nors jai galima pūšiuoti, pabėgti pervieš. Ligoniai mano daktarus, gydytojus sulyg bobelių patarimų, savo neužsitikėjimu sulaiko save nuo greitesnio sveikumo ir tt.

M. Ružas.

Prusokai.

Yra tai naminiai sutvėrimai ir visi juos gerai pažįstame. Jie nėra nuodingi ir tūlos gėspadinės visai nepaiso, jei virale, piene ir kitokiam skystime atranda. Retame hotelyje jų nėra ir, turbūt, visuose restoranuose jie gyvena. Ten randate tokių didelį, kad valdžiančiam restoranuose žmogui jie tikrai apėta sugadintų, jei jis pasisuktų į virtuvę. Tečiaus restoranų tarnai, gėspadinės ir tūli žmonės taip apsipranta su jais, kad jokio koksimo neįsūčia, matydami juos vaikščiojant ant valgių. Dienos laike jie dar ramesni ir stengiasi būt kur šilto vietelės, bet nekėlė jie pasklysta po visą virtuvę ir net į likus kambarius išeina, nes tuomet jie jiesko maisto. Sunku yra pakavot nuo jų valgius, todėl kad jie lipa visur ir čia viską. Blogumas ne ekonomijai, nes kitas apsimty išmaitinti da ir daugiau ju, bet nešvarume. Prusokai begioja ant aslos, bandžioja po visokius plyšius, sienomis, kur daug purvo ir visokių bakterijų. Jei-gu ant nelaimės prie jų kūgiau lankytis. Neretai publika kalba apie "teisingus" ir "neteisingus" daktarus (čia užsimenama apie institutus ir klinikas), nors iš tikrųjų reikėtų kalbėti apie gabius ir patyrusius ir negabius ir nepatyrusius daktarus.

Apart to prusokai paleidžia tokią medegą, kuri padaro negardų orą visame name. Virtuvė, kur daug jų yra, tiesiog šlykštų orą turi. Tai gali pabėbėti namiška, kada sugrįžta po pavaiškėčiojimo. Indai, ant kurių prusokai vaikščioja gauna tokį kvapną, kurio jokiū būdu negalima išmazuoti. Tuomet, norint prašalinti tą šlykštų kvapną, tiesiog prisieina sumušti torielas ir pirkt naujas. Žinoma, nėra tai labai biauirus kvėpėjimas, bet ir negardus.

Prusokas išnaikint lengva, ir aš nesuprantu, kam juos laikyti. Kiti skūndžiasi negauną gerų nuodų. Tai gali kartais atsitikti, bet žinai, kad vienas iš arseniko susijungimų tikrai užmuša į kelias dienas.

A. M.

Gul de Maupasant.

Dėdė Sostėnas.

(Pabaiga).

nes, įleido mane į vidų ir pradėjo rengtis savo jezuitiškais drabužiais. Aš, net uždušęs, pasakojau jam, kad mano dėdė, didelis laisvamanis, staiga susirgo ir bijodamas, kad greitai neperiskirtų su šiuo pasauliu, panorėjo matyti jį, išgirsti jo nuraminimą, arčiau susipažinti su jo tikėjimu, vėl sugrįžti prie bažnyčios ir, be abejonės, atlikti išpažintį ir gauti paskutinį patepimą, kad paskui, ramia sąžine, keliauti į aną pasaulį.

Išpasakojęs viską, šaltai tariau:

—Jis to nori ir jeigu tas jam nepagelbėtų, tai ir užkentų negalėtų.

Senis jezuitas, iš džiaugsmo net drėbėdamas, tarė man:

—Mano sūnau, palaukite valandėlę ir aš sykiu su tavim einu.

Bet aš atsisakiau:

—Atleiskite man, aš štai gerbiama, tėveli, aš sykiu su jumis negaliu eit, nes mano persitikrinimai, pažūros taip pasielgti nenavelsia. Aš griežtai atsisakau su jumis eiti ir prašau, kad jūs niekam nesakytumėte, kad mane matė ir kad aš pranešiau apie dėdės susirgimą.

Senelis sutiko su mano reikalavimu ir labai nuėjo pas dėdę. Aš sekiau paskui jį. Kada senelis priėjo prie durų ir pradėjo krambinti, aš atsistočiau už kampo ir žiūrėjau, kas dabar bus. Tarnaitė, kuri tuom laiku buvo prie ligonio lovos, atidarė duris ir jezuitas įpruko į vidų laisvamaniskos tvirtovės.

Aš pasilikau už kampo, kad sulaukus to viso pasekinių. Jeigu dėdė būtų sveikas, tuomet, be abejonės, jis jezuitą sumušytų, bet aš gerai žinojau, kad jis serga ir nepajėgs ta padaryti, per tai pašėlusiai džiaugiasi ir patį daviau klausimus: kokia dabar scena iškilis tarpe dviejų priešų? Kokia bus kova, kokie pasiaiskinimai, kokis nusi-stebėjimas, kokis nesmagumas ir kuo tas viskas užsibaigs? Aš negalėjau sau persistatyti dėdės pašėlimo, kuomet jis pamatė savo kambarį jezuitą.

Juokiausi net pilvą susiėmęs ir pats sau kartojau:

—Kokia tai baika, kaip gudriai aš sugalvojau tokią baiką iškirsti! Kadangi būbo šaltas oras, tai man nusibodo laukti iš-einančio jezuito ir aš pradėjau sau kartoti: —Jiedu kalbasi apie nesusipratimą.

Prasliuko valanda, kita, trečia ir ketvirta, o gerbiama tėvelis kaip neišeina, taip neišeina. Kas atsitiko? Ar tik nenu-mirė mano dėdė iš piktumo, kuomet pamatė jezuitą? O gal būt, kad jis nepaisant ligos, pašėlo ir užmušė tą senį? Ar neprarijo jie vienos kito? Pagaliau, kad prarijo vienas kitą, nežinori tikėti, nes gerai žinojau, kad mano dėdė netik jezuitą, bet ir šaukštą sriubos negalėjo praryti.

Pradėjo ir aušti, o jezuitas vis neišeina. Labai susirūpinęs ir nedrįsdamas eiti į namus, prisiminiau, kad priešais mus gyvena mano draugas. Nieko nelaukęs, nuėjau pas jį ir pradėjau pasakoti visą istoriją, iš kurios ir jis girdžiai prisijuokė. Atsisėdau prie lango, kad pamatius, kuomet išeis jezuitas. Išėdėjau iki devintai. Tuomet mano draugas atsisėdo prie lango, o aš naciau gulėti. Antrą valandą po pietų aš vėl atsisėdau prie lango. Mūsų abu labai buvom nustebinti, kad jezuitas neišeina. Sėdą valandą vakare jezuitas išėjo labai linksmas, užganėdintu veidu ir palengvėle nužingsniau. Aš tuojuos pribėgau prie durų ir nedrąsiai paskambinau. Kada tarnaitė atidarė duris, tai aš neišdrįsau jos paklausti, kas čia atsitiko, bet stačiai laiptais užlipau ir įėjau į dėdės kambarį.

Dėdė išbalęs, suvargęs, visai silpnas ir didžiai nusiminęs gulėjo lovoje. Prie jo lovos, ant sienos, buvo spiliutė prisegtas Jėzaus paveikslėlis. Kambarį dvokė smarvė iš priežasties sugėdino vidurių.

Aš tariau:

—Dėdė visgi guli, reiškia jauties nevisai gerai?

Jis kokiū tai keistu balsu atsakė:

—Kad tu žinotum, aš buvau visai silpnas, vos tik nenumiriau.

—Kaip tai galėjo atsitikti?

—Visai nežinau, labai keistas ir stebūdingas apsirėikšimas, tas jezuitas, kuris vos tik iš čia išėjo, tu pažįsti jį, tai puikus žmogus, kurio aš pirmiau taip neapkenčiau, slaptinai sužinojo apie mano sveikatą ir atėjo aplankyti.

Aš vos, vos išsilaikiau nepradėjęs juoktis.

—Na ir kaip tas viskas atsitiko?

—Taip, jis atėjo. Jis išgirdo sąžinės balsą, šaukiantį keltis iš lovos ir ateiti pas mane, nes aš buvau arti mirties. Taip, jis tą balsą girdėjo.

Aš pradėjau čiudėti, kad tik išsilaikius

ir nepradėjus kvatoti. Pagaliau, save suvaldžiau ir nors buvau labai linksmas, bet nedaromas neužsiganėdinimą, užklausaui:

—Ir dėdė jį priėmė? Laisvas žmogus, masonas, priėmė jezuitą? Jūs jo neišmetė, neišvijot iš savo namų?

Jis truputį nusiminė ir pradėjo teisingis:

—Bet tu paklausk, juk tas atsitiko labai stebūklingu būdu, nes jį čia atsiuntė lokia tai nematoma dvasia, baidykla. Pas-kui jis pasakojo apie mano tėvą. Jis kada tai turėjo pažinti su mano tėvu.

—Jis pasipažino su dėdės tėvu?

—Taip pasirodo, kad jis turėjo pažinti su mano tėvu.

—Bet tas dar nėra priežastimi, kad priimti jezuitą!

—Aš ir pats nežinau, kaip tas atsitiko, bet aš buvau visai silpnas, prie mirties. Jis per visą naktį išbuvo prie mano lovos ir visame kame man patarnavo. Aš labai juomi užganėdintas. Tik jis ir išgelbėjo mano gyvastį. Turiu pasakyti, kad jis supranta ir apie vaistus, nes visi jezuitai iš-dalies yra gydytojai.

—Kaip tai galėjo būti? Dėdė sakai, kad jezuitas per visą naktį išbuvo prie tavo lovos, o pirmiau buvai man prasiartęs, kad tik ka anleido tavo kambarį?

—Tais tas teisybė. Kadangi jis su man elgėsi labai mandagiai, tai paprašiau, kad sykiu ir panusryčiautų. Aš, lovoj gulėdamas, vėriau arbatą, o jis prie mano lovos, ant staliuko, pusryčiauo.

—Ir... jis valgė mėsišką valgį?

Dėdė neužganėdinančiai pasijudino, susiraukė, nemaloniai į mane pažūrėjo, tartum aš būčiau labai netaktiškai pasielgęs ir prabilo:

—Nebaikauk, Gastonai, čia tavo laikos neturi vietos. Tas žmogus man patarnavo geriau, negu artimiausias mano giminė, per tai aš noriu, kad jo pažūros, jo persitikirinimai būtų pagerbti.

Siuo sykiu aš tapau galutinai sukriti-luotos, veik nušėdžiau ir atsakiau:

—Labai gerai, dėdė, bet aš norėčiau ži-noti, ką juda darėte po pusryčių?

—Pirmausiu mudu lošėm kortomis, o paskui jis kalbėjo savo maldas, o aš skai-čiau mažą knygelę, kurią jis man atnešė ir turiu pripažinti, kad ta knygelė visai gerai parašyta.

—Dėdė skaitai taip vadinamą palai-mintą knygą?

—Ir tai ir ne. greičiau, kad ne, nes tai buvo istorija iš misijų Centralinės Afrikos. Tą knygą greičiau galima pavadinti įvairių kelionės nuotikių. Ir labai pagirtinas darbas tų jezuitų.

Aš supratau, kad dalykai virsta visai į kitą pusę ir užsimąsčiau.

Truputį pagalkvojęs tariau:

—Na, tai pasilik sveikas, dėdė, aš manau, kad tu masoniškus persitikrinimus jau meti į šalį vien tik dėl religijos, reiškia, tu tenegatas.

Jis visgi nusiminė ir nedrąsiai prabilo:

—Juk tikėjimas—taipgi savo rūšies masonystė.

Aš vėl užklausaui:

—Kada vėl ateis tas jūsų jezuitas?

Dėdė pašnabždomis atsakė:

—Aš... aš tikrai nežinau, gal būt, kad rytoj, bet tikrai nežinau.

Aš išėjau stačiai apkvaišęs.

Ta mano baika labai blogai užsibaigė. Mano dėdė tapo karštu jezuito pasekėju. Išsyk tas man visai neapėjo. Aš nepaisiau, ar mano dėdė masonas, ar klerikalas, juk jokio skirtumo nėra, ar tai bus balta kepuraitė ar kepuraitė balta.

Bet štai kame skirtumas: mano dėdė parašė testamentą, pavesdamas visą savo turtą jezuitams. Aš netekau to turto, kuris pirmiau buvo man skiriamas.

Vertė Švenčioniškis.

AUSTRIJ IR BULGARŲ SUTARTIS.

Austriai, imperatoriaus Viliaus patariamai, sutiko atiduoti Senuosius Serbus bulgarams. Tad bulgarai gauna Timoko slėnį su miestais: Pirota, Vranja, Zaičaru ir Negotinu, Nišavos slėnį su Nišo miestu ir žemes lig Dumojaus su miestais: Kladovu, Kuršumlja, Požeravacu ir Krusavacu.

VARŠAVA.

Varšavos universitete iškilmingai buvo atidaryta germanų kalbos seminarija. Iškilnėje dalyvavo rektorius universiteto ir politechnikos, universiteto globėjas gr. Gutkečpskis ir kiti.

Semnarijos vedėjais yra Vilius Paškovskis, prof. Melleris ir lektorius Rumpfas. Civilinė vokiečių vyriausybė suteikė naujai įstaigai, žadančiai studijuoti germanų literatūrą, kolekciną knygų ir vadovėlių.

Kaip kunigai "rojų" ant žemės įsteigė?

(Tąsa).
Jezuitai buvo biznio žmonės ir vedė gana plačią prekybą tais produktais, kuriuos gamino pueblų indijonai. Stambesniuose pietų Amerikos centruose jie pardavinėjo tabaką, vaisius, popierą, verpalus, o das, apautuvus, vašką ir ypatingą Paragvay'aus arbatą, kuri pietų Amerikoje pavaduota kava. Ta arbata vadinasi mate. Tos arbatos pardavinėjimo jezuitai pralenkė visus kitus biznierių.

Kadangi jezuitai vedė taip plačią prekybą, tai nuo jų konkurencijos žymiai kentė vietiniai ispanų biznierių ir kolonistai. Tolydžio ta konkurencijos kova virto aštriausios neapykantos paveikslu. Tarpe vieno ir kito prasidėjo varžytinės ant žūtų. Jezuitus pradeda kaltinti, kad jie be mažiausios mielaširdystės išnaudoja ir vargina indijonus. Biznierių sakė, kad jezuitai gena indijonus už 100—200 mylių į pietus Paragvay'aus arbatos: esą laike tų kelių daugybę indijonų miršta badu ir išnuogaria.

Paprasčiau dvasiškai ir jų vyriausybė taip pat skersakioja į jezuitus. Vyskupai pyko, kad jezuitų gomurė nepasotinama, kad jie viską glėžia į savo kišenių, kad jie atsisako mokėti vyskupams dešimtinę. Don Bernardino, Assunciono vyskupas, kaltino jezuitus, kad jie skelbia indijonams ne tikrąjį, bet falsyvą mokslą Kristaus bažnyčios. Vyskupas kaltinęs jezuitus, kad jie sufalsifikavo net katekizmą, kad tik labiau prisitaikius prie raudonodžių.

Reikia paminėti, kad ir kitose šalyse jezuitai elgdavosi panašiai. Taip, Činijoje jie buvo sutikę pakeisti kryžiaus ženklą. Činiečiai labai nemėgo kryžiaus. Jisai išrodė jiems negarbingas mirties įrankiu. Airijoje, daug anksčiau prieš jezuitų atsiradimą, X-me amžyje įvesta krikščionybė tik po tam, kada airiams pavelyta slaptai garbinti jų senoviniai dievai.

Paragvay'aus svietiškoji valdžia taip pat šnairavo į jezuitus. Ypatingai nepatiko Paragvay'aus vietininkams, kad jezuitai užlaiko savo kolonijose kariūmenę. Karaliaus vietininkai nuolat skūsdavo jezuitus Ma'ado valdžiai, bet nedaug tepesdavo, kadangi jezuitai visuomet turėdavo karaliaus dvare uolius užtarėjus ir pakalikų. Vieną kartą tarpe svietiškosios ispanų valdžios ir jezuitų karo tikra karė, kurią laimėjo jezuitų kariūmenė. Laikė tos karės jezuitų kariūmenė sėkė 12,000.

Vieną kartą, iš priežasties nepasibaigiančių skundų, Madrido valdžia nutarė padaryti reviziją jezuitų kolonijose, bet ačiu intrygais ir pažintimis, revizoriais buvo paskirti prielankūs jezuitams žmonės, kurie pasakė, kad nieko blogo Paragvay'aus kolonijose nesurado.

Kad indijonai negalėtų susisiekti su apšviestais ispanais, jezuitai rūpinosi, kad jie nepravoktų ispanų kalbos. Todėl tai kolonijose vartodavo tik vietos indijonų kalbą. Kuomet Ispanijos karalius Filipas V išleido dekretą, kad indijonai turi mokytis ispanų kalbos, tai jezuitai nutarė nepildyti karaliaus įsakymo: esą, indijonams paliepiamus gali duoti ne kas kitas, o tik jie, jezuitai, kurie turi vyriausią valdžią. Karaliaus autoritetas stovys žemiau.

Jezuitų viešpatavimui atėjo gaila tuomet, kuomet 1750 metais dalis Paragvay'aus perėjo iš Ispanijos savasties Portugalijos savastin. Portugalų valdžia tuojuos liepė jezuitams išsinešdinti iš 7 sodybų, kurios buvo Paragvay'ui. 1763 metais, kuomet visoje Europoje prasidėjo laisvesni laikai ir visuomenė buvo baisiai įpykusi ant jezuitų, Ispanijos karalius Karolis III, sūnus Filipo V, pasirašė po dekretu, kuriuo jezuitai buvo išvaromi iš Paragvay'aus, Rio de la Plata ir Tukuran.

II.
Dabar įsiūnėme, kaip jezuitai valdė savo misijas ir kaip jie tvarkė indijonų gyvenimą. Įsitemykite, kad tie Kristaus karliautojai, jezuitai, turėjo liuosą valią elgties, kaip norėdami. Vadinasi, jų įsteigtoji tvarka yra pavyzdžiū, kaip kunigai tvarkytų žmonių gyvenimą, jeigu jie turėtų pilną valią.

Tai kokis gi buvo tasai krikščionių idealas, kokis gi buvo tasai "rojus ant žemės?"

Jezuitai turėjo reikalą su tautelėm, sveikam fiziškai ir nesuterštom egoistiskais siekiniais. Patys jezuitai ir rodė didelį pasiaukavimą tuo žvilgsniu, jog jie atsisakydavo nuo visokių ypatingų patogumų ir gerumų. Geriausius metus savo amžiaus jezuitas praleisdavo tarpe laukinių žmonių. Klekvienojo misijoj (pueblu) buvo ku-

nigas klebonas ir vikaras (jaunesnysis). Kunigas buvo vienvaldis misijos tvarkymo dalykuose ir, kaip čia pasakius, finansų ministeris, turto valdytojas. Kunigas — klebonas, paprastai, nepažindavo guaranis kalbos. Vikaras gi rūpinosi "dūšių ganymu" ir todėl gerai pažindavo vietos kalbą. Abudu kunigų gyvendavo ne su indijonais, bet tam tikrame atstume nuo sodybos. Tarpe indijonų jie rodydavosi labai retai. Į jų bušneles veik niekuomet neįeidavo. Jeigu indijonas susirgėdavo, kunigas neidavo į namus. Ligonį atnešdavo tam tikron vieton, netoli klebonijos. Kuniga nunešdavo ant nešyklų.

Užtat bažnyčioje, laike pamaldų, kunigai rodydavosi pusiau laukiniams žmonėms visame puikume bažnytinio rūbų ir ceremonijų. Tarpe smilkalų dūmų, grojant vargonams, išpuosiuose auksu drabužiuose, kunigas išrodė lyg ir ne žemės sutvėrimas, lyg ir paties dievo pasiuntinys. Tas viskas darė didelį įspūdį ant indijonų. Jie paprasto žiūrėti į kunigą, kaip į viršgamtiską esybę.

Jezuitai mokėdavo, kaip geriausia padarius biznį. Misijų bažnyčios būdavo neapsakamai išpuosios — visur žibėjo auksas ir sidabras; sienos puošė mozaika ir tepločių paveikslai. Altoriai išrodė didžiausių brangenybių kroviny.

Tas viskas buvo daroma tuo tikslu, kad pavergus tūkstančius indijonų, kad užbiovint juos ir prilenkus prieš dvi ypatas, du kunigų.

(Toliaus bus).

I SVEČIUS.

(Žiemos paveikslas).

Vazis skrenda viesula
Vis tolyn ir vis tolyn;
Aplink nykuma — tyla,
Tik varpelis: din-din-din
Skamba tolimais aidais.
Sniegas spingsi sidabru,
Vėrkia, girgžda po vėžm,
O dangus veidu giedru
Kyšo ruogom didelėm,
Tarsi, kalnuotais ledais.
Žirgas prunksdamas suoliu,
Nei sparnuotas erelis,
Suka špiegą rateliu,
Ar tai kalnas didelis,
Ar tai būtų lyguma.
Kaipgi puiku ir smagu,
Tarp pušelių mielynų,
Apsidengusių sniegu!
Kur viršūnės pušynų
Liula papuostos šarma.
Viduje ir ties mišku
Sarkų sukasi pulkai,
Sučiškės, — ir vėl nyku;
Tai užstangs kai-kur vilkai,
Tai vėl gludi tyluma.

Merkynės Vaidyla.

ANGLŲ VIEŠPATAVIMAS INDIJOJE.

Daug žinių liudija, kad Indijoje, turbūt, yra sukiles didis maištas. Tačiau ne reikia tuojuos jau laukti didelių daiktų. Išgirdęs apie panašius atsitikimus, žmogus atsimeni didįjį 1857 metų maištą, kada anglų viešpatavimas Indijoje kaitik nepasibaigė. Tikslai nežmoniškomis pastangomis teigavo anglai viršyti. Bet anasai maištas ir jo maištinimas yra daug ko pamokinęs anglus. Todėl Anglija dabar yra daug geriau prisirengusi sutikti antrą tokį atsitikimą. Per Indiją nutiesta kryžių-kryžiais gelžkeilių, kuriais galės nušauti kareivius visur, kur tik maišto riaušių pasirodys. Beto, ten yra daug kliūčių, dėl kurių indams sunku bus įvykinti visuotinis ir klotingas sukilimas. Nėra ginklų šalyje, negu tik tie, kuriuos turi ten anglų valdžia. Įvairioms Indijos tautoms trūksta bendrų tautinių ir tikybinų sąsagų, kurios trauktų visus vienan vidurin. Nėra čia taipgi gana įtakaus žmogaus, apie kurį galėtų rinkties šen bei ten sukilstančių kraštų vyrai. Bet vis gali įvykti ir didi pasiluosuojamoji Indijos kova, o tada gal Indija ir nusikratys svetimą valdžią. Juk nerimasčiamai ten niekuomet nesiliaudavo, o vyrų pasirodysius padėti gyvybę už tėvynės laisvę, taip pat niekada netrūko. Ir dabar indams patogus laikas nusikratyti svetimą valdžią, nes visa anglų kariškoji pajiega yra pašaukta pasaulio karėn; netekus Indijos, Anglija nustotų ir savo įtakos pasaulyje; tai būtų didžiausias smūgis. Kad to išvengus, Anglija, nedaug tegalvodama, pametus savo sąjungininkus Europoje, stengtųsi visomis įjgomis išlaikyti savo valdymą Indijoje. ("Dabartis")

JAPONIJA KURSTO INDŲ SUKILIMĄ.

"Frankfurter Zeitung" skelbia: Pasitikimiausiose vietose esu patyręs, jog jau ilgą laiką japonų pasiūtį agentai vykina Indijoje revoliucijos darbą. Pasklidusioji žinia, jog japonų ministerių taryba rūpinasi padėjimu Indijoj, pakėlė didžiulį nerimą anglų valdžios srityse.

LAISVĖ



MOTERIMS NAUJIENOS

PER KOVĄ Į SVIESĄ IR LAISVĘ — TAI MUSŲ OBALYSIS.

ANGLIJS VALDŽIOS ŽIAURUMAI.

Anglijoj yra susitvėrus moterų draugystė, kuri pirmiau smarkiai kovojo prieš įvedimą įstatymo priverstinio kareiviavimo. Tos draugystės sekretorė tapo pamiršta teisman ir 26 d. vasario Londone atsibuvo teismas. Sekretorė kaltino už skleidimą literatūros, kurioje varoma agitacija, kad vyrai nesirašytų į kariūmenę. Publikos prisirinko pilna teismo svetainė, daugiausiai buvo moterų, užtariančių kaltinamąją. Kada teismas išnešė nuosprendį, pasmerkiantį sekretorę ant 6 mėnesių į kalėjimą, tai susirinkusi publika pradėjo protestuoti, dauguma moterų ėmė verkėti. Ant gatvės, palei teismo namą, irgi buvo panašios scenos.

Reikia pažymėti, kada sekretorė užklauso, ar turi apginęją, tuomet ji atsakė: — Mano apgynėjas — Dievas, kuris suteikė žmonėms prisakymą: neužmušk! Aš labai džiaugiuos, kad man įpavyko sulaukyti šimtų vyrų nuo to baisaus darbo, kaip užmušėjystė ir aš kas vakaras meldžiuos, ačiuodama Dievui, kad jis pavilsi man ir jiems tą darbą varyti ir ant toliaus.

Moteris yra labai tikinti ir net tūlas kunigas prašė teismo, kad susimylėtų ant jos, kaip labai dievobaimingos moteries. Bet teismas į tai nepaisė. Nepaisė ir jos apgynėjo dievo. Pasirodo, kad ir dievas mažą rolę gali lošti.

SUPRAGIŠČIŲ LAIMĖJIMAS.

Kaip žinoma, pereitų metų rinkimuose New Yorko valstijoj sufragistės pralaimėjo. Bet šalininkai suteikimo moterims lygių su vyrais teisių darbuojasi gana energiskai. Dabar New Yorko valstijos parlamente vėl bus svarstoma klausimas apie suteikimą moterims lygių su vyrais teisių. Žemesnės palatos komisijai, peržiūredama pataisymą prie konstitucijos, kad New Yorko valstijoj būtų suteiktos moterims lygios su vyrais teisės, 11 balsų prieš 1 nuosprendė vėl tą klausimą įnešti į parlamentą.

Galimas daktas, kad parlamentas vėl nutars paleisti moterims lygias su vyrais teises.

Tokius apsirėiskimus reikia prisikaityti prie ddelio moterų laimėjimo.

KAME SENBERNISTŲ PRIEŽASTIS?

"Laisvės" Nė tilpo straipsnelis, užvardytas "Senbernistų, senbernistų priežastis". Autorė to straipsnelio Mažoji Varguolė sako: "Reikia sunkiai atsidusti, kad tiek daug randasi senbernių ir senbernių". Pasakui autorė nurodo, būk tai priežastimi senbernistų, kad senbernistės esąs sportiškos. Kad reikia sunkiai atsidusti, tai ir aš pilnai su tuo sutinku. Bet sakyti, kad priežastis yra tik sportiškas ir rinkimasis ne pagal savęs ypatas, tai jau reikia arba su teisybe apsi- lenkti arba nesuprasti šian- dieninio surėdymo. Teisybė,

gal mažą dalelę pasilieka senbernistės arba senbernistis iš priežasties sportiško, bet dauguma pri- verčia pasilikti senberniais ir senbernistėmis šis netikė- surėdymas. Vaikinas, su- laukęs 25 ar 27 metų am- žiaus, norėtų apsišvesti, bet jis uždirba į savaitę 9 ar 10 dolerių ir pradeda galvoti, ar galės su šeimyna pragy- venti. Suprantama, jeigu jis sveikali apsvarsto, tai prieina prie išvedimo, kad tiek uždirbdamas jokių bū- du negalės pragyventi. Tuo tarpu pradeda laukti geres- nių laikų, geresnių uždar- bių ir belaukdamas nepasi- junta, kaip atsiduria sen- bernių suraše.

Protinga mergina taipgi apsvarsto, ar ji galės lai- mingai gyventi ištekejus už vyro, kuomet jis uždirbs 9 ar 10 dolerių į savaitę.

Man rodos, senbernistės ir senbernistės priežastis ne sportavime, bet šiame ne- tikusiame surėdyme. Da- bartinis kapitalistiskasis su- lėdymas netik neduoda jau- nuomenei sutverti šeimyni- ską gyvenimą, bet ir sutvertą sugriauina.

Senmergė.

CHICAGO, ILL.

Darbininkės laimėjo.

Jau buvo "Laisvė" rašy- ta, kad Steinberg ir Sofkin firmos darbininkės išėjo į streiką ir firma dėjo visas pastangas, kad tik streiką sulaužius. Bet veltui, pas darbininkes buvo vienybė ir jos firmą priverė išpildyti pastatytus reikalavimus. Darbininkės vėl atgavo tas darbo sąlygas, kurias jos buvo pirmiau iškovojusios, bet pastaruoju laiku firma iš jų atėmė. Dabar vėl dirbs 50 valandų į savaitę ir bus pakelta mokesčiai ant 10 nuo- šimčių. Taipgi pripažinta laimėjimais, kurie susi- dės iš dviejų unijos atstovų ir iš dviejų darbdavių atsto- vų. Tokiu kontraktu darba- surištos dvi firmos: Steir- leeg ir Sofkin Co. ir Her- zog Co. Streiką vedė "Hou- se Dress Kinino White Goods Workers Union" 60 skyrius, t. y., šaka "Interna- tional Ladies Garment Wor- kers Union".

Pradžia organizacijos yra gera ir galima tikėti, kad ateity pasiekms bus dar ger- resnės. Šiose dirbtuvėse buvo darbininkės labai iš- buvados, per tai ir orga- nizacija neišvengiamia. Jei- ku nebus organizacijos, tai ir darbininkės nuo išnaudo- jimo negalės apsiginti. Rei- čia atsiminti, kad vienintė- lis darbininkių įrankis apsi- gynimui nuo išnaudojimo — tai organizacija.

"L." Reporteris.

GRAND RAPIDS, MICH.

Girtuoklystės vaisiai.
10 d. vasario tūloj lietu- vių šeimynoj štai kas atsitū- jo: J. K. moteris mėgsta išsigirti. Minėtoji dienoj vy- ras išėjo į darbą, o pas ją atėjo trys vyrai, užsiordieria- mo rudžio, degtinės ir pra- dėjo puotauti. Puota tęsėsi gana ilgai. Kada vakare vyras parėjo iš darbo, tai savo stuboj rado didžiausią betvarkę: pečius užgesęs, stalias buteliais apkrautas, o jo žmona girta guli lovoj, apačioj jos negyvas pri-

epaustas penkių savičių kūdikis.

Tai matot, kokie girtuok- lystės vaisiai.

"L." Reporteris.

RUMFORD, ME.

19 ir 20 d. vasario buvo pasilinksminimų vakarai, kuriuos parėngė Lietuvos Dukterų draugystė. Sulošta drama "Lizdas Naminio Liūto". Sulošta silpnai. Bu- vo įvairių pamarginimų. Per abudu vakaru draugys- tė turėjo pelno apie 15 dol. Prisirašė 12 naujų narių. Reikia pažymėti, kad pasta- ruoju laiku mūsų mies- te aktorių priviso, kaip gry- bų po lietaus, bet kad jie scenoj pasižymėtų, tai jų baikų nepadaro.

Karklo Lapelis.

GREAT NECK, N. Y.

Vietos lietuviai nesau- džia, bet darbuojasi, kiek iš- galėdami. Tankiai surengia prakalbas, perstatymus ir kitokias pramogas. Dabar Lietuvos Dukterų ir Sūnų draugystė ir L. S. S. 168 kuopa susivieniję rengia la- viminios vakarėlius bei dis- kusijas, kurios būna kas ne- didelio vakaras. Tvarką veda tam tikra komisija, o temas paskiria patys žmo- nės. Tik gaila, kad į tas dis- kusijas labai mažai lankosi moterų. Merginos veik vi- sos lankosi, išskiriant kelių fanatikų, ir ima viešą daly- vumą. Jeigu fanatikėm pa- sakai, kad ateity į susirinki- mą, tai tuojuos gauni atsak- kymą: "O ką ten nuėjus iš- girsi? Juk ten susieina vi- si tie, kurie Lietuvoj kiau- les ganė?" Na, ar neprotin- gas atsakymas? Mat, jos jų kiauiliaganiais nenori su- sidėti, bet susideda su tais "ponais", kurie visuomet bačkutes tuština ir jas vai- šina.

Linksmoji Onytė.

NAUJOS L. M. P. S. A. KUOPOS.

Per pasidarbavimą drau- gės M. Lukešienė, Spring- field, Ill., susitvėrė L. M. P. S. A. 16-ta kuopa. Reikia tikėtis, kad pastaroji kuopa smarkiai darbuosis tarpe vietos moterų, nes Spring- fiede, rodos, randasi daug susipratusių moterų, kurios, be abejonės, ją remis.

Susienimų sekretorė iš- rinkta M. Lukešienė, 1720 E. Matheny Ave., Springfield, Ill.

17-ta kuopa susitvėrė Detroit, Mich., kur kuopos darės turės taipgi daug darbo atlikti tarpe vietos moterų. Kuopos sekretorė Eleonora Zel, 2135 Russell St., Detroit, Mich.

L. M. P. S. A. sekretorė K. Petrikienė.

L.M.P.S.A. REIKALUOSE.

Draugės, siūnčiant į L. M. P. S. A. Centra pinigų, bū- tinai turi išpirkti "M. O." iš- čininkės vardu: Miss J. Be- nes, 1780 St. John's Pl., Brooklyn, N. Y., nes kitaip negs turėdama daug vargo ir nesmagumų.

Centro Sekretorė K. Petrikienė.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS.

Tilpusiuose "Laisvėje" L. M. P. S. A. kuopų sekretorių antraštuose įvyko klaida, kur

buvo pasakyta, kad 8-tos kp. sekr. A. Pušyniūtė, turėjo būti: K. Yasinskiūtė, 196 Park St., Lawrence, Mass.

Draugės, už poros mėne- sių gausime jau iš spaudos knygą "Kūdikų priežiūra". Todėl dabar dirbkime, kiek galint, kad turėtume kuom užspaudą apmokėti, nes ta knyga mums daug lėšuoja, o mūsų išdas neperdidelis.

K. Petrikienė.

PHILADELPHIA, PA.

L. M. P. S. 11 kuopa 26 d. vasario buvo surengusi va- karienę. Žmonių susirinko nemažas būrelis. L. S. S. 1 kuopos choras labai puikiai sudainavo keliatą dainelių. Draugės P. Sirutienė ir N. Stasiulevičienė sudainavo solo. Jaunimas šoko ir žai- dė visokius lietuviškus žais- lus.

Graziai pasilinksminę visi grįžo namo, išsinešdami puikų vakarėlio įspūdį. Pagri- tina, kad moteris rengia va- karėlius be svaiginančių gė- rymų.

Philadelphiačiai laukia daugiaus tokių vakarėlių nuo L. M. P. S.

Birutė.

NEWARKO AKUŠERKA

Pabaigusi Imperatrici Marij A- kušerų mokyklą Peterburge ir Diplomuota New Jersey valsti- joje, Turi puikias pasiekus praktikoje prie gimdyvų, tain- gi gerai apsiapčius su simpto- mais visų moteriškų ligų ir rei- kalui esant, galite gauti patar- navimą.

O. STROLIENĖ

Jauniškaitė

319 Walnut St., NEWARK, N.J.

Telefonas 3052 Market 4085

LIETUVIŲ UNIJOS MUZIKANTŲ BENAS

Šiuo metu pranciam visoms draugi- joms ir visai Lietuvij visuomenėi, kad BROOKLYNO LIETUVIŲ MU- ZIKANTŲ UNIA sutaiso kuogra- žiausių bang ir orkestrą už prieina- mausią kainą delf teatru, koncertų, balų, piknikų, veselių ir del šlaip pasilinksminimų. Taigi visos lietu- vių draugijos ir šaip visai rengia- jai tur pasilinksminimų, kuriems tik- rovaingi muzikantai, visuomet ma- loniokite kreiptis į L. M. Unijos ofisą po No 736 Grand St., Brooklyn, N. Y.

The Lithuanian Municipal Musical Association of Brooklyn, N. Y.

Mr. ... is a member in good standing with ...

APRIL 1, 1911

Mes tikimės, kad draugystės, reng- domos įvairių pasilinksminimų, sumdys L. U. Muzikantus, todėl at- kelpiname atyda, kad nuo muzikantų reikalaujame L. M. Unijos kortų, kurias įsteigė L. M. U. kiekvienam savo pilnam nariui. Kurie muzikan- tai neturi viršmintos kortos — tie muzikantai ne unijistai. Viršmintos kortos yra išduodamos kas tris mėne- siai naujos, todėl sandytai malonė- kite pažinti, kad kortos būtų tel- singos. Mes ta padarėm todėl, kad pradėjo atsirasti tokių muzikan- tų, kurie nepriklauso prie Liet. Muzikan- tų Unijos, bet pasivadina unijistais ir grafiną po vardu L. M. U. Liet. Muzikantų Unijos praktiko- beji repetitijos būna kiekvieną se- ros vakarą po N73 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

DAINOS

Mišriems kvartetams arba che- ramams, III sąsiuvinys. Knygotė 25c. Telpa šios dainos: 1) Gieda- mus; 2) Darbininkų Maršelis; 3) Suktinis; 4) Kad dieva- liai duotų; 5) Bijūnėli; 6) Dega ugnį. Choram atiduodama 80 knygų už 25c.

Išleido LIETUVIŠKA MUZIKOS KONSERVATORIJA Adresuokite M. PETRAUSKAS, 395 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

KORESPONDENCIJOS

SCRANTON, PA.

"Laisvės" N15 tilpo iš mūsų miesto korespondencija, kurioj išsiskyrė korespondentas Kuopietis sako, kad L. S. S. 2 kuopos šiais metais veiktas esąs apmirus; pereitais metais kuopa smarkiai veikusi.

Perskaičius tą Kuopiečio korespondenciją, ne vienas nusistebėjo, kad jis taip greitai subruzdavo kuopą nupeikti už neveiklumą. Bet aš norėčiau paklausti, kaip seniai šie metai užstojo ir ką galima buvo taip daug nuveikti?

Toliaus Kuopietis sako, kad socialistai tik Knygynę daugiausiai veikia, o savo kuopoj visai mažai ir priduria, kad kuopa labai silpnai finansiškai stovi.

Kad kuopa finansiškai silpnai stovi, tai tas, išdalytes teisybė, tik labai gaila, kad Kuopietis nenurodė priežasčių nupuolimo kuopos finansiškai. Juk kuopa turi gana daug narių ir veik visi nariai užsimoka mėnesines, tai kurgi tuomet pinigais?

Kuopietis sako, kad Knygynas dabar veikia draugija, bet kas tame Knygynę daugiausiai veikia? Ar tik ne socialistai? Kas Knygynę sutvėrimo daugiausiai rūpinosi, ar tik ne socialistai? O juk sutvėrus ir tiek energijos padėjus negalima apleisti Knygyną, kad paskui juomi kiti valdytų. Teisybė, čia gali pasakyti, kad prie Knygynę sutvėrimo nemažai pasidarbavo mūsų J. S. Burelis. Taip, bet keno pradžia buvo ir kas dabar daugiausiai dirba? Kas daugiausiai prakalbų surengė, kas daugiausiai veikė perstatę, ar ne socialistai?

Jeigu socialistai darbuojasi ir savo darbe turi pasisekimus, tai visai bereikalingai Kuopietis užmetinėja, būk mūsų kuopa apmirus, o Knygynas geriausiai veikia. Man rodosi, kad ir mūsų kuopa daugiau nuveikia, negu visos kitos kuopos, kurios randasi šioj apieilinkėj.

J. A. Antanaitis.

BINGHAMTON, N. Y.

Parapijų nesutikimai. Lankydami kun. Vanašas iš Utica, N. Y., pradėjo raginti mūsų parapijus, kad jie pirktų parapijos lotą dėl statymo bažnyčios užrašytų vyskupui, nes dabar yra užrašytas ant 4 parapijos komiteto narių, iš kurių vienas, rodos, šiuo laiku jau nei prie parapijos nepriklausio. Tokiu būdu norint užrašyti lotą vyskupui, reikalinga, kad tie keturi žmonės pasirašytų. Du jų sutinka pasirašyti, o kiti du priešinosi pavedimui lietuvų turto arių vyskupui.

Priešingai vasario 23 d. pasikvietę neprigulmingą kunigą Mickevičių iš Scranton, Pa., kad tas išaiškintų žmonėms, jog neverta savo tautą užrašyti arių vyskupui, bet geriau statyti neprigulmingą katalikų-katalikišką bažnyčią. Kunigas Mickevičius gana gerai nurodinėjo, kaip arių vyskupai pavergia lietuvių bažnyčias ir jų turtą, ant kurio žmonės nebetrina jokios valios ir net netinkamo kunigo negali prašalinti. Bet "tikrieji" parapijoniai tuomet neužsiganedino, pradėjo Mickevičiui statyti klausimus ir niekinti, kad jis nepažįstas teisiu. Mat, jie mano, jog Mickevičius nori suardyti jiems parapiją. O ištikro, ką Mickevičius pasakojo, yra teisybė ir tą gali paliudyti kiti miestų parapijonai, kurie jau turėjo bylinėtis po teismus už atgavimą savo turto nuo arių vyskupo, bet negalėjo. Todėl, jeigu jau mūsų parapijonai mano įsigyti savo bažnyčią, tai turėtų pagalvoti, kam ją užrašyti, kad paskui nereikėtų gailėtis sukrauto savo turto, kuomet juomi kiti naudosis. Juk neprigulmingieji kunigai visas parapijas mano įsigyti savo bažnyčias, ir Rymo-katalikų parapijos neturi valios ant savo turto patys to turto savininkai.

Viską girdėjęs.

NORWOOD, MASS.

Katalikų "laimėjimas".

Socialistai nuolat katalikus užkveičia į viešas diskusijas, bet katalikai nestoja, o jeigu ir ateina, tai daugiau nieko nežino, kaip tik švilpti, staugti ir kojomis trypti. Bet štai ir jie sugalvojo socialistams atkeršyti. Atsprendino pranešimus, kad rengia viešas diskusijas, kurios bus pabažnytinė svetainė ir diskusijos klausimai: "Kas geriau rūpinasi apšvietos reikalais—socialistai ar katalikai?"

Na, ar tai ne drąsumas mūsų katalikų rengti viešas diskusijas ir paimti tokią temą? Gal daugelis nusistebės ir pasakys: "Na, po šimto pypti, kaip į socialistų parengtas diskusijas bijo stoti, bet savas rengia ir dar kveičia socialistus!"

Nenusigąskite, štai sekretas, kuris privertė katalikus panašiai pasielgti. Katalikai sužinojo, kad socialistų kuopa ant 13 d. vasario rengia koncertą, per tai sugalvojo tą dieną surengti viešas diskusijas, nes tuomet socialistai negalės dalyvauti jų viešose diskusijose.

Kad nepasilikus katalikų akys tokiais bailiais, socialistai nutarė parašyti rengėjams laišką ir prašyti, kad jie minėtų temą atidėtų ant kitos dienos, nes dabar socialistų parengtas koncertas ir tose diskusijose negali dalyvauti. Kuopos paskyrė mane ir dar vieną draugą nunešti rengėjams laišką. Kada nuėjome į pabažnytinę svetainę, tai publikos buvo apie 40 asmenų ir mitingas pradėtas. Kada mes perdavėm laišką ir pirmininkas pranešė publikai, tai ji pradėjo džiaugtis, kad socialistai jau nebus. Diskusijų temos nepermainė, bet tuojaus pradėjo diskutuoti. Pirmausia kunigėlis pradėjo pasakoti, kad katalikiški laikraščiai ir šventųjų gyvenimai, tai esanti geriausia apšvieta. Kas skaitys katalikiškus laikraščius, šventųjų gyvenimus ir lankys bažnyčią, tas bus šviesiausias žmogus. Paskui pradėjo plūsti "Laisvę", "Kovą", "Keleivį" ir kitus laikraščius ir nurodinėti, kad skaitant tuos laikraščius žmogus negali apsišviesti. Pradėjo socialistai pastatę "Jezuito" ir "Sąžinės" ir tt. Mat, katalikai geriau apšviečia publiką statydami scenoj "veikalą".

"Laisviečių kraustymasi į Brooklyną".

Pagaliaus, to dar neužteko: mūsų kunigėlis pradėjo plaukšti ant socialistų viešas nesąmones, surinko visus bjauriausius darbus ir šaukė, kad tai socialistų esą darbai. Prie kunigėlio prisidėjo ir kiti didvyriai ir svetainėj pasidarė tikra malienė: vieni šaukia apie kokią tai bobą, kiti kojomis trypia, tretį vėl rėkia ir tt. Kuo tas viskas būtų užsibaigęs, tai sunku pasakyti, bet mūsų didvyriai apsižiūrėjo, kad jau svetainėj žmonių nėra, tai nuėjo į bažnyčią pasimelsti.

Tokių būdų katalikai šias diskusijas "laimėjo" ir gali tuomi "pasididžiuoti"; kad jose socialistai nedalyvavo. Socialistų koncertas pavyko labai puikiai; žmonių buvo apie 300.

A. Pratašius.

PHILADELPHIA, PA.

Ant kampo Salmon ir Lehigh Ave. drg. V. Jakštys įgijo krutančių paveikslų teatrą Hippodrome. Toje vietoje gyvena gana daug lenkų ir lietuvių. Išvykio rodėsi, kad drg. V. Jakštys ne kaip seksis, bet tai tik taip rodėsi. Dabar gi, matyties, reikalai virsta gerojone pušon. Publikos lankosi vis daugiau ir ji užsiganedina paveikslų turiniu. Įžangai 5 centai.

Drg. V. Jakštys žinomas visoj Philadelphijoje, kaip visuomenės veikėjas ir todėl vertas parėmimo.

Svečias.

ATSINAUJINO SOCIALISTŲ KUOPA.

Gana stebėtina būdu tapo atnaujinta L. S. S. kuopa Amsterdam, N. Y.

27 d. vasario buvo Scheectady, N. Y., prakalbos, kurias parengė L. M. P. S. A. kuopa išvien su Birutės draugija. Kalbėtojų buvo L. Pruseika. Prieš pat prakalbas, svetainės kampe buvo padarytas mitingelis, kuriame dalyvavo keli atvykę iš Amsterdamo draugai. Čia jau ant vietos atnaujinta Amsterdamo kuopa, išrinkta valdyba ir sumokėta duoklės. Draugai kuopiečiai žadėjo, parvykę namo, ir daugiau draugų prirašyti.

Laimingos kloties atsigavimui kuopai.

Esdekas.

MONTELLO, MASS.

Keliatas metų atgal vietos socialistų kuopa sutvėrė vaikų draugijėlę "Žiburėlį". Kuopa parėmė draugijėlę valdė per porą metų, rėmė ją pinigais, mokino skaityti, rašyti, dainuoti ir tt. Kuomet ta draugijėlė buvo sustiprėjusi, tai ją pavadė valdyti Tautiško Namo draugijai. Reiškia, dabar ją valdo ir remia visos tos kuopos ir draugijos, kurios priklauso prie Tautiško Namo. Dabar vaikus mokia M. Petrauskas dainuoti.

22 d. vasario buvo pirmas koncertas vaikų draugijėlės. Koncerte vaikais vadovavo M. Petrauskas. Reikia pasakyti, kad koncertas labai pavyko ir publika likosi pilnai užganedinta.

Tik reikia pastebėti, kad tvarkos vedėjas visai nemokėjo pirmininkauti. Programą turi rankoj ir kiekvieno žodžio bėga klausyti pas choro vedėją.

Antras pirmininko p. Vaitkaus netaktiškas pasielgimas, tai uždraudimas svetainėj darbininkus laikraščius užrašinėti. Svetainėj tvarkos prižiūrėtoju buvo H. Stankus. Prieš koncertą aš paprašiau, kad H. Stankus paveltų man užrašinėti laikraščius. Stankus pavelti. Bet štai, pradėjus užrašinėti, atbėga p. A. Vait-

kus ir užsiuola ant manęs už užrašinėimą laikraščių. Suprantama, turėjau jo norą išpildyti ir paliauti užrašinėjęs.

Jeigu aš būčiau užrašinėjęs "Ateitį", tai ir p. Vaitkus, buvęs L. S. S. kuopos narys, nebūtų ant manęs užsiuolęs, bet dabar užrašinėjęs "Laisvę", "Kovą", "Keleivį" ir "Sąžinę", tai kaip buvusiam socialistui, kuris pats pirmiau gyrė tuos laikraščius, labai nepatiko, per tai ir užsiuolė. Nejaugi p. Vaitkus tuose laikraščiuose mato tiek pavojaus, kad uždraudė man net užrašinėti?

Kl. Navickas.

NEWARK, N. J.

Parapijos susirinkimas ir sorkės

Bet žmonės jau nesiskubina prisidėti prie parapijos ir priglobti statyti naują bažnyčią. Daugelis sako, kad jiems užtenka ir tos, kurią kunigas Staknevičius "pastatė".

Tuomet kunigėlis pamatė, kad dauguma parapijonių neužsiganedina jo tvarka ir neužsitiki esančiu komitetu. Nes "trustisai" buvo tie patys, kurie sykiu su kun. Staknevičium vedė pinigų atskaitas, tai sumanė jau komitetą permainingti. Ir štai, atėjo į parapijos metinį susirinkimą, kuris buvo sausio mėnesio ir pranešė, kad senasis komitetas jau atsiskaitęs, pertai parapijonai pridavę išrinkti naują, bet balsuoti turėsią už tuos parapijonus, kurių jis čia pavardes išsąuskis. Tuom tarpu parapijonai atsiliepė:

"Tai kam mums už juos balsuoti, jeigu tu pats išrinkai?"

Kada išrinko komitetą, tai parapijonai pastebė, kad ne visas komitetas, nes nėra kontrolės komisijos, kuri turėtų kontroliuoti visą komiteto veikimą, knygas, atskaitas, pinigų ir patį kunigėlį. Mūsų kunigėlis tuomet labai įsiseidė ir pasakė: "Aš nenoriu, kad priverčiau kiaušius landžioti po mano kambarius" ir pridūrė, kad jam tokie žmonės smirda, kada pro juos reikia praieiti.

Nepaisant į tai, kad kunigėliui tokia komisija smirda, parapijonai nutarė ją išrinkti. Bet štai, kada prisidėjo kandidatus nominuoti, tai nei vienas neapsiėmė. Mat, nenorėjo priverstinai kiaušius ir smirdančius padidinti. Kadangi kandidatu nebuvo, tai rinkimai atidėta iki kito vakaro.

Toliau P. Pr-nis užklausa, kas reikia daryti su tokiais parapijonais, kurie išėję iš bažnyčios, apie kunigę pamokslą pasakoja kitiems, gal net bedieviams. Matomai, kunigėlis pasako gražų pamokslą ir paskui bijo, kad apie tai bedieviai neįsigrįstų. Mat, kaip Kristaus įpėdinis, tai už savo pliauškimus turėjo daug nesamugų ir vos tik teisman liko nepatrauktas. Kunigėlis atsistoja ir pradeda skustis, kad tas yra labai negerai pasakoti kitiems, ką kuopas per pamokslą sako ir kaip tokiems žmonėms išnešti papeikimą. Ranky papeikimu išneštas papeikimas.

Na, ar gali būti kas nors juokingesnio, kaip panašūs įnešimai, tarimai ir papeikimai? Ir svarbiausia, kad tokiais įnešimais daro P. Pr-nis, kuris save vadina išmintingų žmogumi, parapijonių lyderiu ir už visus parapijonus daugiau suprantančiu.

Pasirodo, kad mūsų parapijos šulai ir kunigėlis visai susibankrutiję tikėjime. Juk Stankus paveltų man užrašinėti laikraščius. Stankus pavelti. Bet štai, pradėjus užrašinėti, atbėga p. A. Vait-

Kristaus įpėdinis ir jo mokiniai susirinkimuose svarsto, kaip padarius, kad plačios minios neišgrįstų jų žodžių. Jau čia ištikro nemalonūs apsiereikimai.

Pagaliaus, nėra ko per daug ir stebėtis. Mat, P. Pr-nis per kiaušas dienas slankioja pakampėmis ir renka pamokslams medagą, tokiu būdu ir bijo, kad plačios minios neišgrįstų, ką jis pakampėmis surankiojo, o kunigėlis, pagal savo kuralį apdirbęs, davatkomis papasakojo.

(Toliaus bus).

Kun. Dūdos Svogeris.

MT. CARMEL, PA.

Lietuvių patarlė sako: "Ką dievas nubausti nori, tai pirmiausiai protą atima". Tą patarlę galima pritaikyti ir prie mūsų lietuvių.

21 d. vasario angliakasių unija susaukė savo narius, kad delegatai, sugrįžę iš angliakasių konvencijos, kuri buvo Indianapolis, galėtų išduoti raportą. Kada publikai susirinko, tai pirmininkas pranešė, kad lietuvių atstovus išvažiavo į New Yorką, kur dabar eina tarybos tarpe darbdavių ir unijos atstovų, per tai lietuvių kalbėtojų nėra. Yra kalbėtojai lenkai ir anglai, kurie gali išduoti ir raportus iš minėtų konvencijos. Didžiūma nutaria, kad lenkų kalba būtų išduotas raportas. Kada lenkų delegatas pradėjo kalbėti, tai tūli lietuviui ėmė visokiais balsais šaukti: vienai rėkė, kad lietuviškai kalbėti, kiti vartojo bjauriausius lenkiškos kalbos žodžius, tretį vėl savus šposus krėtė. Žodžiu, elgėsi, kaip kokie bepročiai.

Ar tai dailus toks pasielgimas? Ar tai galima tokius pavadinti civilizuotais žmonėmis? Gėda taip elgtis.

S. G.

LEAD, SOUTH DAKOTA.

Iš Lead, South Dakota, mums praneša:

Čia tapo suareštuotas Stasys Yčas, Damos atstovo Martyno Yčo brolis. Kartais jį čia vadina Tony Leas. Jo tėvas mirė 1912 metais, nieko nepalikdamas sūniui, kurio neapkęmė. Tuom tarpu Stasys susirūpino, pradėjo klaidžioti po apygardas ir plaukšti nesąmones. Buvo matyties pamisimo ženklai. Jo draugai Krisius Gavėnas ir Užmaris sako, kad ir jo motyna buvo periodiškai beprote.

Šiomis dienomis jis tapo areštuotas ir pasodintas į kalėjimą. Atsitiko taip: ryto, 21 d. vasario, vienas gerosninkas išnešęs davė būlvių savo arkliui, katras sto- gėjo pakinkytas prie jo gerosnėms; arklys perkando būlvę pusiau ir viena pusė nukrito ant žemės. St. Yčas, būdamas alkanas, pro šalį eidamas pasiėmė tą pusę būlvės ir suvalgė. Patikrinę žmonės, pranešė policijai ir jis tapo areštuotas.

CHICAGO, ILL.

Po rūbėstvių streiko mūsų mieste didelių permainų neįvyko. Tik keliatas "Special order" firmų sutiko duoti darbininkams 8 val. darbo dieną ir pakelti algas ant 10 nuosimėjų. Dauguma kitų firmų visai nepada- rė permainų, nes pas darbininkus nebuvo vienybės.

10 d. vasario buvo viešas susirinkimas rūbėstvių, kuriame dalyvavo apie 4,000 žmonių. Kalbėjo S. Hillman ir kiti vietos kalbėtojai. Visų kalbos buvo pašvęstos susitiprinimui rūbėstvių dvasios, nes pavasary vėl gali būti streikas, jeigu darba-

Atydai Lietuvii

TURINCUS GIMINES TOSE GUBER

NIJOSE, KURIAS UZEME VOKIECIAI

Per mūsų banką galite gauti savo gimines bei pa-
tįstamoms užimtos vietose vokiečiai. Mūsų turime

SUTARTI SU VOKIETIJOŠ KANKA

Berline, todėl galime pasiūlyti pinigų į tas vietas ant visų
pasigėjų 800 markių (apie 525 rubliai).

MOSU BANKAS PO NUOLATINE VALDŽIOS PRI-
ZIURA, TODEL TAVO PINIGAI GVARANTUOTI.

Norėdami gauti daugiau informacijos kreipkitės į patį
ar rašykite laiškus į:

HENRIKAS C. ZARO, Bankierius

Metropolitan Saving Bank Building

No. 1 Third Ave., cor. 7th St., New York City

vai nepasirūpins pagerinti
darbo sąlygų.

Kada kalbėtojas kvietė vi-
sus palaikyti organizaciją,
kad vėliaus privertus darb-
davius išpildyti darbininkų
reikalavimus, tai publika
gausiai pradėjo plauti. Rūb-
ėstvių dvasia nenupulsi.

Mūsų mieste lankėsi Gele-
žėlė, kuris daug kalba, bet
nieko nepasako. Jis vis dar
giriiasi, kad esąs "doblistas",
ir net bando už juos agituo-
ti. Tik keistas tas žmogė-
lis, jis daugiau laiko pašven-
čia barmiams ir koliojimui
kitų organizacijų, negu agi-
tacijai už savo "doblistus". O
gal ir visi tokie "doblistai",
kaip Geležėlė?...

20 d. vasario buvo vaka-
ras rūbėstvių unijos 269-to
skyrėaus. Dramatiško rade-
lio aktoriai, po vadovystė J.
Briedžio, sulosė farsą "Aud-
ra Giedroje". Lošimas la-
bai pavyko, visi aktoriai sa-
vo roles atliko labai gerai.
Žmonių buvo daug, per tai
ir pelno likosi.

Reikia pažymėti, kad tą
dieną buvo daug įvairių
draugijų parengimų, tarpe
jų ir Vitkausko buvo su-
rengtas perstatymas veikalo
"Mirtų Vainikas".

Kriaučių unija nepaliauja
vairius agitacijos tarpe dar-
bininkų. Mat, dabar tarpe
darbininkų eina įvairių kal-
bų: vieni sako, kad pavasa-
ry vėl turės kilti kriaučių
streikas, o kiti užginėja.
Dalykas štai kame: didžiau-
sia firma Hart Schoffner ir
Marx turi padarius su uni-
ja sutartį, kuri 1 d. gegužės
pasibaigia. Jeigu šios fir-
mos darbininkai geruoju
resusitaikytų ir išeitų
į streiką, tuomet nėra abejo-
nės, kad ir kitų firmų dar-
bininkai išeitų į streiką.
Minėta firma irgi nėra už-
tikrinta, kad jos darbinin-
kai susitaikins geruoju. Tie-
sa, dabar toj firmoj įvairūs
elementai darbuojasi, kad
savo darbininkus atitrau-
kų nuo unijos, bet tas jiems
nieko negelbsti.

VIESAS UZKVIETIMAS

PRIRODYMUI TEISY-

BES.

Kun. V. Bukaveckui.

Ansonia, Conn. — Ka-

dangi per prakalbas, kurios
buvo 20 d. vasario, vietinis
kun. V. Bukaveckas, praša-
linges įtariamus socialistais
žmones iš pabažnytinės sve-
tainės, visai išplūdo socia-
listus, išvadindamas rau-
donspeniais, gyvuliais, palei-
stuviais, vagimis, melagiais
ir net žmogžudžiais, tai mes,
jausdamiesi tuomi kriminali-
škai apšmeižtais, reikalau-
jame pagal žmonių priimtas
tesas, kad tamista faktiškai
prirodytumėt visus savo iš-
sitarimus, pasakytus ant so-
cialistų; todėl kviečiame ta-
mistą ant viešų diskusijų,
kur bus galima teisingai da-
lykus nušviesti. Iš savo pu-

sės paduodam šiuos disku-
santus: S. Michelsoną iš
Postono, J. Perkūną, C. A.
Herman'ą, J. Šukį iš Brook-
lyn'o ir J. Stilsoną iš Phi-
ladelphijos.

Malonėkite pasirinkti vie-
ną iš paminėtų diskusantų,
kuris, be abejonės, sutiks
būti jūsų oponentu diskusi-
jose.

Skiriam laiką atsakymui
ne vėliaus kovo 20, 1916.

Tikimės, kad tamista, kai-
po dvasiškas žmonių reika-
bi švietėjas, apgynimui savo
kunigisikos garbės, dalyvau-
sūt viešose diskusijose kar-
tu su p. Riktoraičiu iš Wa-
terbury, Conn., tos dienos
kalbėtojum, kuris irgi pana-
šiai jums yra kalbėjęs.

Jeigu tamista nieko ne-
atsakysite ant šito užkvie-
timo ir nedalyvausite ant
viešų diskusijų, tuomet mes
žinosime, kad tamista pri-
simi sau tuos visus šmeiži-
mus ir pasilieki sau vardą
melagiaus, o mums suteik-
sit progą apginti savo gar-
bę kitokių keliu. Todėl
būk vyras ir dalyvauk viešo-
se diskusijose. Šiame rei-
kale susineškit su: J. Moc-
kaičiu, 15 Star St., Ansonia,
Conn.

THOMAS, W. VA.

Angliakasių streiką laimėjo

Jau buvo "Laisvė" minė-
ta, kad mūsų apieilinkėj su-
streikavo angliakasi. Da-
bar streikas jau užsibaigė
darbininkų laimėjimu.
Darbdaviai išpildė darbinin-
kų reikalavimus.

Kad ant toliaus apsisau-
gojus nuo tokio išnaudoji-
mo, angliakasių pradėjo or-
ganizuotis į U.M. of A. Gali-
ma tikėtis, kad už poros sa-
vačių nebus nei vieno ne-
organizuoto darbininko.

Nuskriaustas.

DERBY, CONN.

Čia randasi pianų dirbtu-
vė. Jau pirmiau kompani-
ja smarkesniems darbinin-
kams pakėlė algas iki 25c. į
valandą, bet jardo darbinin-
kams nepakėlė. Pastarieji
taipgi pareikalavo 25 c. į va-
landą, bet kompanija atsi-
sakė jų reikalavimą išpildy-
ti. 14 d. vasario jie išėjo į
streiką, o 15 d. vasario kom-
panija išpildė jų reikalavi-
mą.

Vietinis.



PATARMES MERGINOMS

Apie Lyties Dalykus

PARASE M. H. SANGER

Su pavoklais

LABAI NAUDINGA IR PAMOKINANTI

KNYGA. Kaina 50c.

Reikalavimus ir pinigų gauti šio adresu:

J. STROPUS.

6 Loring St., So. Boston, Mass.

Puigiau geriausiai įst money order, bet
kam tas nepatinka, gali siųgti putois markiškais.

SERGANTIEJI!

AR NUSTOJOTE SVEIKATĄ IR PRIEZASTIES LIGOS.

Diena po dienai, metas po metui užsiimu gydymu sergantųjų žmonių. Persistatykite sau, kiek aš išgydžiau, kiek palinksinau gyvenimą. Jeigu jums gyvenimas įkirejo var-tojančią visokias gyduoles ir jaučiatės nuolat blogiau, tuomet, nieko ne-laukdamas, kreipkis pas gerai su-prašančią daktarę ir specialistą

DR. LEONARD LANDES

Jis jums be pinigų putars, ka da-ryti, kad išserebėti gyvasi ir paaiš-kins apie ligą. Gydan per 20 metų visokias ligas su didžiausiomis pa-sėkmėmis, kaip tai: nusilpūcija, už-silėrimą kraują, pilvą, širdies, plau-čių, inkų ir tt.

Dėl gydymo nervų ir lytiesku ligų turin visiems gerai žinoma elektriską aparatą ir X-spindulius, per kurių mumsi kinauti kūną. Ne kiekvienas daktaras turi tokius aparatus, dėl to, kad labai brangus. Chemikas išty-rinėjimas šlapum. Neatidėliokite an-tri rotytus, bet tuojau ateikite pas gerai žinoma

DR. LANDES

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 8 val. vakare. Šventadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 po pietų.

140 E. 22nd St. (Lexington ir 3rd Ave.) New York City



VIETINĖS ŽINIOS.

Lietuviai! Visi eikite ant vaikų koncerto ir balius!

Siame nedėdely, 5 d. kovo (March), atsibus puikus Vaikų Draugijės koncertas ir balius, Tautiškaime Name, 101-103 Grand St., Brooklyn, N. Y. Baliaus pradžia 2:30 val. po pietų, koncerto pradžia 7 val. vakare. Koncerte ims dalyvumą Vaikų Draugijės choras ir "Aido" choras. Apart to bus visa eilė smuikorių, pianistų ir deklamatorių.

Visi lietuviai ir lietuvaitės sirdingai prašomi atsilankyti į šį gražų pasilinksminimą.

Ižanga 25 c. ypatai.

Motery vakaras.

Šį ketvirtą, 2 d. kovo, Tautiškaime Name bus gražus vakarėlis, su įvairiais pamarginimais. Geistina būtų, kad kuodaugiausiai žmonių atsilankytų. Bus suleista komedija "Brangusis Pabučiajimas". P. Pruseika kalbės apie moterų reikalus, tarp kitko pafesdamas klausimą apie gimdymo kontrolę.

Ižanga tik 10c. ypatai.

Krekaunės darbininkai, susbrūskite!

Stropiai rengiasi prie streiko krekaunės (National Biscuit Comp.) darbininkai, kurių skaičius siekia 15,000. Dirbtuvė randasi New York'e ant 10 Ave., tarpe 15 ir 16 Sts.

Ten dirba įvairių tautų darbininkų, o tarpe jų ir 200 lietuvių.

Jeigu tikrai išsirengtų į streiką, tai galima manyti, kad greitai laimėtų. Jeigu išeitų streikant National Biscuit Comp. darbininkai, tuomet gal sustreikuotų Knickerbocker ir kitų komp. darbininkai.

Darbo diena krekaunėse tęsiasi 9 valandas, bet ji labai sunki. Tankiai reikia ir ilgiau padirbti ir už tai nieko nemoka. Darbas labai įtemptas, reikia spėti paskui mašiną. Vasarą, kada taip karšta, darbas dažnai darosi stačiai nepakendamas.

Algos labai mažos. Retai kas uždirba 12-13 dolerių. Daugiausia uždirbama 8-9 dol. į savaitę. Kaipgi už tokia algą pragyventi. Ypač mažas algas moka ateiviams. Amerikiečiams moka geriau. Darbininkai pradeda bruzdėti, rinkties į mitingus, kalbėti apie savo reikalus ir laukiama jų išėjant streikant.

Reporteris.

4 d. kovo vakare, M. Skučio svetainėje, bus susirinkimas L. S. S. 59 kuopos. Visi kuopos nariai malonėkite atsilankyti, nes turime daug svarbių reikalų. Taipgi atsiveskite naujų narių prie kuopos prisirašyti.

Pašelpa drg. Br. Vargšui.
Lietuvių Kriaučių unijos 58-tas skyrius (preserių) paauskavo iš savo išdo Br. Vargšui \$10.00. L. S. S. 19 kuopos susirinkime, draugai suaukavo \$6.65. Liet. Mot. Prog. Sus. 1-ma kuopa \$9.00 su centais.

Smagu tai paminėti minėtų kuopų ir jų narių labdarininkų darbą. Bet kartu norėtųsi pakviesti ir kitas mūsų organizacijas ir draugus, kad prisidėtų su aukomis sušelpimui gerb. drg. Br. Vargšui, mūsų geriausio dramų rašėjo, kuris sunkiai serga.

Draugai! Ne laikas mums bus duoti pagelbą, dūsauti ir verkti tada, kada šalti ka-

pai priglaus mūsų rašytoją. Laikas šelpti dabar, kol jis gyvas. K. Liutkus.

20 d. vasario laike vestuvių V. Petrulevičiaus su U. Mazzevičiūte, svečiams besilinksminant, buvo sumanyta svečių apdovanoti jaukusius. Bet Petrulevičiai padėkavojo už svečių išreikštą malonę ir prašė geriau paauskauti nukentėjusiems nuo karės. Svečiai sutiko ir suaukavo \$28.50.

Aukavo šios ypotos: Franas Bernotas \$5.00; V. Petrulevičius, U. Petrulevičiūtė, S. M. Karvelis, Z. Šliauterienė, A. Petrušis, E. Mazzevičiūtė, A. Čekauskas, I. Milkeris, M. Milkerienė, A. Šliauteriūtė, I. Lazekis, B. Lazekienė, A. Lazekiūtė, I. Bronauskas, D. Bronauskas, M. Liepskiūtė, B. Liepskiūtė, A. Bičkūnas, A. Bičkūnienė—visi po \$1.00; A. Karvelienė, V. Šliauteriukas, K. Kariauskaitė, M. Konigaitė, J. Augustas, M. Žemaitiūtė, M. Geslerius, Y. Augustas, — visi po 50c.; S. Šliauteris ir E. Bečkūniūtė — po 25 c. Viso \$28.50.

S. M. Karvelis, \$28.50 priėmė ir perdavė vietiniam L. S. F. kabinui p. J. Martinaičiui.

V. A. Zaperiackas, Vietos L. S. F. Sekretorius.

Reikalingos merginos.

Reikalingos merginos į fabriką siūti ant mašinų: apsiūti nosines ir jas prosyti. Darbas lengvas ir cistas. Priimamos mokinės.

William Holland
145 Roebling St., Brooklyn
Iėjimas iš jardo.



Vylytojams Muzikos ir Dainų: Išmokymas notų ant visokių instrumentų arba dainuoti be mokytojų; lietuviškoj kalboj visokios notos, kokios tik yra sudėtos į 8 leksijas, mokytojas ima po \$1 už leksiją, 8 leksijos—knyga \$1.50, parduoja už \$1.

G. A. BARONAS
McKEES ROCKS, PA.



KLAUSYK MANO ŽODŽIO!

Ateik pirkti vyriški apdrėdai kaip tai skrybėlių, marškinėlių kelnėlių ir tt. Pae mano tavos geras ir kainos žemos.

K. LIUTKUS

131 Grand St.,
BROOKLYN, N. Y.
(Arti Barry St.)



Vienatinė mokykla amatų, šoferių lenkiškoj kalboj. Rudei višada yra reikalaujama daug šoferių, todėl kam būd be darbo, jeigu galima uždirbti po \$15.00 iki \$30.00 kaip šoferius. Šita mokykla išmokina tikru šoferiu per keturias savaites. Galima mokintis dienos ir vakarais. Gvarantuojame, jog laisvus gausite. Kaštuoja tik \$15.00.

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILE ENGINEERS
147 E. 40th St., New York, N.Y.

Telephone 2334 Greenpoint
Puikiai suvokiama vieta pas **PETRĄ DRAUGELĮ.**



73 Grand St., Brooklyn.

NEGIRDĖTA NAUJIENA!

Pirmas Vaikų Koncertas Brooklyne!

Išitėmykite visi ir kiekvienas:

5 KOVO-March. 1916

TAUTIŠKAME NAME, 101-3 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

IVYKS PIRMAS VAIKŲ KONCERTAS, KURĮ SURENGIA

19 KUOPOS "VAIKŲ DRAUGIJELE"

SOKIAI PRASIDĖS 2:30 PO PIETŲ. PROGRAMAS 7 val. VAKARE.



Dalyvaus Vaikų Choras ir "Aido" Choras. Mėži vaikų žais, deklamuos, gražis ant smuikų, skambins ant piano. Bus pasakyta mažos prakalbės.

Kiekvieno lietuvių priedome yra atsilankyti ant šio vaikų koncerto. Kiekviena motina, kuri nori savo vaikus pravedinti iša mokyklai, ant šio koncerto ir pasilankyti, kaip išmokėti gerai auklėjami vaikai. Dabn Brooklyne apie 100,000 lietuvių, kuri buvo "Aido" Choro koncerte, negalėjo atsigerėti vaikų choro dainomis. Taigi visi, seni ir jauni, ateikite pasilinksminti, kaip moki linksmintis didelius. Ateikite su visomis savo šeimynomis.

Ižanga 25 c. ypatai.

Tekstanč ai Žmoniai!



TEKSTANČAI ŽMONIŲ eina pas daktarus dėl galvos skaudėjimo, bet išlikusių turėtų eiti pas

OPTOMETRISTĄ dėl išegaminavimo akių ir gerio priitaikymo akinų. Tankiai galva skauda, kad reikalingi akiniai.

Optometristas yra specialistas akių išegaminavimo ir AKINIŲ priitaikymo, pripažinti tiesomis Sovietų Valstijų. Visokius rodus, lytinčius akis skaudėjimo duoda DYKAI.

PILNA GVARANCIJA.

M. FREEMAN

Optometristas ir Optikas

611 GRAND ST.

Tarpe Lorimer ir Leonard Sts.

Atsimink adresa: 611 Grand St., arti Lorimer St.

Juozas Garšva

GRABORIUS

(Undertaker)



LAIDOTIVIŲ DIREKTORIUS.

Išbalsamuoj ir laidojū numirusius ant visokių kapinių.

Parsamdu Automobilius ir Karietas Veselijoms, Krikštynoms ir šiaip oasivažinėjimams.

Ofisai: 144 N. 5th St., 264 FRONT ST.

Brooklyn, N. Y. C. Brooklyn, N. Y.

Tel. 2320 Greenpoint

Telephone 7867 Main

BROOKLYNO IR APIELINKĖS

ATYDAL

Lietuviškas Kontraktoriaus.

Padarome visoki darbą prie naujų namų statymo ir senų pataikymo. Į aplastavojam, išcentuotam ir tt. E-

ant reikalui, kreipkitės pas: P. GRĄZYS

99 So. 2nd St., Brooklyn, N. Y.

JOHN KULBOK CAFE



Žinoma, kad visi biznieriiai savo biznį giria. Cigaretas, nors kaip kopūsto lapas, bet geriausiai kepleja. Nebūt koks gerumas, kaip raugulas, bet sako, kad skaniausias. O man rodos, tai ir geriausias. Žinoma, vieta viskanti dėl pavėvingų. Kambaryje su visais paskumais. Prašau kreiptis į tą vietą, o mūsų užgandinti.

JOHN KULBOK Locatinkas

291 Wythe Ave., Corn. So. 1st St.

BROOKLYN, N. Y.

Tel. Greenpoint 273.

Pirmas Lietuviškas RESTORANTAS.



Pagamina geriausius lietuviškus valgius. Pietus galima gauti po 15c, 20c ir 25c.

Alijošius Grinkevičius

2 Hope St., Cor. Roebling St.

BROOKLYN, N. Y.

PERSKAITYK!



Kiekvienas naujas skaitytojas, kuris užsirašys pas mane "Laisvę" ant metų užsimokės \$2.00, tas gaus dovanų knygą vertę 1 dolerį arba "Sakę" ant metų. Senas skaitytojas, kuris atnaujinis, gaus knygą už 50c. Kas iš neskaitytųjų dar prisijus už "Laisvę" \$1.50, gaus knygą už 50 c., senas skaitytojas gaus knygą už 25c. Kas prisijus už "Kovą" \$2.00, gaus knygą už 75c, kas prisijus už "Sakę" \$1.00, tas gaus knygą už 35c, senas skaitytojas už 25 centus.

Todėl visi užsirašykite tuos laikraščius per mane. Tik pat mokėdami gausite gerų knygų pasiskaitymui. Būtinai pasakyk apie tai savo draugui ir pažįstamui. Knygas duosiu tik "Laisvės" laidos.

Pilngus siųskite šiuo adresu:

J. POCIUS

P. GRĄZYS

2370 Margaret St., Philadelphia, Pa.

NEGIRDĖTA NAUJIENA!

GERIAUSIOS FARMOS.

Farmos

Pirkite pas mus farmas didžiausioje Lietuvių Farmerių Kolonijoje Amerikoje. Ta kolonija yra mūsų uždėta 1905 metais, ir jau apgyvendinome su 260 lietuvių fermeriais. Mes esam seniaus ir didžiausi farmų pardavėjai Lietuvių Amerikoje. Mes parduodame teisingiaus būdu, išduodami pirmąjį warantuosius popierius. Dėdė ir gyvas Abstraktas be jokiu extra mokesčių. Mes turime šimtus visokių dūmų farmų parduoti: iš dirbtų, su užsėtis javais, su sodais ir budinkiais. Žemė derlingiausia lygi, su pažemiu ir molu, ir molis su gera smielzome. Geriausia žemė dėl visokių javų, daržovių, sodų, pienu ir dėl ganyklų. Turime daug žemės neįdėtos, geros, kuri parduodama visokių didmų plotais, pigiai, po \$6.00 akaris ir brangiau, ant longų išmokėjimui. Kiekvienas gali tokios žemės pasilinti, ir dirbdamas mieste išmokėti, įgydamas tokiu būdu geriausią farmą. Pasiskubinkite nusipirkti žemės nes ji greit eina brangiau. Atvažiuokite pas mus, mes užtikiname jus, kad surasit farmų pagal savo norą, ir už ką būsite mums dėkingi. Kvietame visus miestų darbininkus ir biznieriūs apsigyventi gražiame ir sveikame krašte, kur yra pilna aplink vaikams mokyklų, bažnyčių, geležinkelio ir gerų žyruotų kelių, apilinkėje pirklybinio miesto Scottville's ir patavo miesto Livingston, Mich. Nusipirkite mūsų kolonijos farmas, ir jums taip patiks ant mūsų farmų, kad apie mėsas nei pamislyti nenorėsite. Tiesite ant farmos sau užtikrintą gerą gyvenimą; trumpu laiku farma pati išimokės visokias skolas, ir jūs liksite į kels metus turtingais fermeriais. Raskite tuoj, gausite Lietuvių Kolonijos mapą ir farmų katalogą dovanai. Tik įdėkite už 4c stampą dėl pačios kaštų.

Tikras adresas:

A. KIEDIS & CO.

REAL ESTATE

Peoples State Bank Building

SCOTTVILLE, MICHIGAN.

LIETUVIŠKA

APTEIKA

Zemliau paminėtas gydymas galimas

tos galima gauti per paštą.

Nuo Reumatizmo \$1.00

Kraujo Valytojas \$1.00

Vidurių Regulatorius 60c

Trojanika 25c. 50c ir \$1.00

Ir visokias kitokias gydymo nse

stokio "Ug. Kurios šla dar nepasiek

aprašyti per paštą.

P. A. URBANAVIČIUS

151 Metropolitan Avenue

BROOKLYN, N. Y.

PARSIDUODA KLINIKSTORIS.

Macys & Marcin Furniture Co.

VISKAS, KĄ MES PARDUODAM, GVARANTUOTA.

TAS TURI SUTEIKTI PILNĄ UŽSIGANĖDINIMĄ.



Duodama ant išmokėsio, ant lengviausio termino, mokant po \$2.00 ar \$1.00 į savaitę. Turint \$5.00 ar daugiau, gali pripldyti kelis rūmus nauju forničui.



198-200 Grand St.

Tarpe Drigs ir Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.

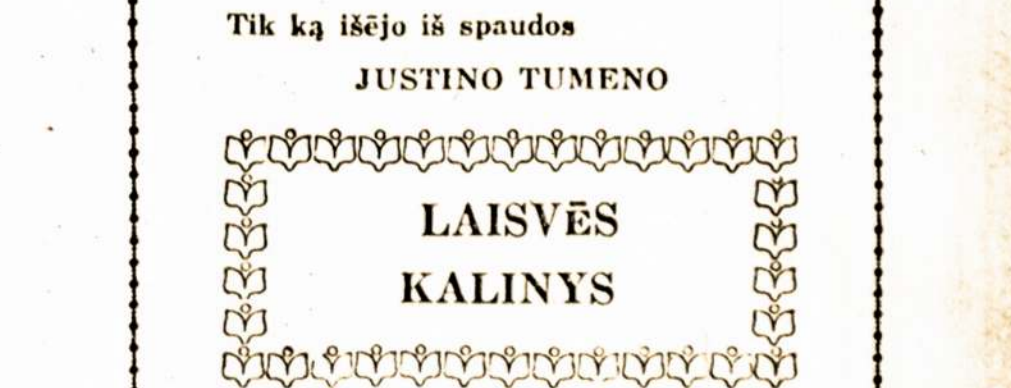
Sale "Comedy" teatro. Telephone 2372 Greenpoint.

Tik ką išėjo iš spaudos

JUSTINO TUMENO

LAISVĖS

KALINYS



Šitas veikalas turi rasti kiekvieno

inteligentiško darbininko knygynėlyje.

Autoriaus vardas patslai už save kal-

ba. KAINA 30 centu. Kreipkitės į

"LAISVĖ", 183 ROEBLING ST.,

BROOKLYN, N. Y.